

AZ AESOPVS

eleterôl, erkôltferôl.

MINDEN Fô DOLGAIROL
es halalarol valo historia,KIT LASKAY IANOS AZ
Debreceni Mester, Görôghôl es Deakbol
Magyar nyelvre fordított.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DEBRECEMBEN,

Anno 1592.

Soma Gyfte Vizakna
id
Kövel ködör

Ar hi roß tudmondani jöt
mondani köh jöt þ roß

Hi kan und jott is d'af
furfan sprafan, ABH

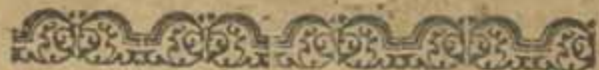
Hi kan und jott is d'af
A 999 defu mufsan sprafan

Erhatt þaf kölin
fin jodu bin gant

gent

DANIEL WER HABET

AZ ÆSOPVS ELETE-
ről, erkölderől.

AZ Æsopust; ki az bölcz
beszédnek fő gondoló-
ia volt és igaz, találjuk,
hogy született az öreg-
bik Phrygianak Mori-
um nevű városában. Ioj-
lehet nagy sokan Racz nemzetnek mon-
gyak, es hogy született Mesembriában.

Nemelliek peniglen Samus Szigetbelinek
mongiak. De ez mindeneknél bizony to-
log, hogy az Æsopus elt es szolgálta volt
egy Samusbeli Xantusnak az időben, mi-
koron Lydiat birra Chroesus Kiraly Mellé
időbe sok egyéb bölcz emberek is elteének,
kik között főkeppen het bölcznek oluaf-
suk nevet, kiknek hírek az vtannís az em-
berek között, meg maradt. Ezkorban az
jó elmes embereknek böltsésegüket meg
bőszülöttek, nem annyira az ekeffen írtasbol
es az hóssu prædikatiobol, mint sőt inkább
az ó beszédnek hathato voltabol, melli-

ból az emberek az ő meg iubbulásokra
hasznos tanuságot vehetnének. Vgian ezen
dolog ki tetszik, az het bölcz embereknek
sáuokból es mondasokból, kikkel tulaidon
keppen eltenek, mint az Solon bölcznek
sókot bešede volt, hogy az embernek az
ő eletenek vtolso vegere kellene tekinteni,
Az Bias Philosophus peniglen latuan az
embereknek gonosšagokat,giakorlatosšag-
gal csak erről panasolkodot, hogy ez vilá-
gon az gonosók többen elhetnek hog nem
mint az iamborok. Az Thales bölcz pe-
niglen ezt mondotta, hogy ha kart akarš
vallani, felelt auagy legy kezes mas ember-
ert. De az Pittacus bölcz az mertekletel-
seget minekünk aianluan,giakran ez beše-
dekot šokta mondani, Hallad, igen fen ne
hiiaz.

Auagy az mint nemelliek magiarázzak,
ezt atta tanatsul, hogy az időnek mi voltat
mind ket fele meg tekintšük es vgy tše-
kődgyünk valamit. Periander peniglen az
haragnak meg tartoztatására intette az em-
bereket, es hogy šorgalmatos igiekőzzettel
es munkaual minden dologhoz hozza fer-
hetünk. De az Lacedæmon varasbelieknek
az Chi-

az Chilo bölcz csak ezt mondotta, hogy minden ember önnön magát meg ismerne, es vgy itelne mast, Az Cleobulus peniglen ezt értötte, hogy az merckletöfleg minden iofagoknak kut feie. Es ez fele rövid értelmies beszédet az reghi emberek annira meg bölcsültek, hogy meg az Templomokbannis mindenüt fel irattak, vgy mint nem embereknek hanem Istennek beszédit. De mostan vegiük elő az Aesopus Historiazat. Ötet azért Herodotus az ő masodik köni-
 neben neuezi Samus sigetbeli Iadmonnak solgaianak, mely fő emberrel vgyan akkoron egy Rhodope neuó solgalois lakot. Ezt peniglen Herodotus illien keppen bizonyittia meg monduan. Mikoron az Apollo Templomabol illien szózat adatot volt: na ki, hogy az Aesopust meg kellene büntetni, egy ember sem talaltatek egyeb ki ötet meg büntethetne hanem csak egy Samusbeli Polgar, kit az ő ssep Artianak neueról Iadmonnak hinak vala. Ebből azért meg tetzik hogy mind az Artianak s. mind az fianak solgaia volt az Aesopus, kinek Eleteröl es erköltseröl miért hogy akarok solani, az mint az reghi irasokbol ő felöle

erthetek, summa ferint ez közönseges er-
telemben vagyok enis, hogy Samus sziget-
ben Aesopus penzen vót szolgálta volt az
Xantus Philosophusnak, ki annak vtanna
Aesopust vgyan akarattia ellen io szabadolla
tötte, miuel hogy az Samusbeliek csak rea-
úuóltnek volt az o szolgálattiaert. Minek
okaert ez fegeni Aesopus szolgálta volt es i-
gen rut termerű, vndok es fekete színű hon-
net az Görögök őtet Aesopusnak neuez-
nek, azért hogy olli fekete orczulatu volt
mint egy Szeretsen, Touabba es feie teteie
hegies volt, az niaka csak egy kitsínke, az
aiaka le pittiet, ő maga peniglen olli tör-
pe es rut volt hogy ember nalanal soha ru-
tab nem lehetet. De visfontag soha senki-
nek iob elmeie es elesb itileti nem lehetet
minden dolog felől mint Aesopusnak volt,
Azert az ő illi goromba teste olli czuda-
latos elmenek hailoka volt. minemút igen
ritkan találhatunk, es ebből ez emberek
esekben vegyek, hogy nem csak az kik fő
dolgoknak állapottiabol hellien akar mi-
nekis mi voltat meg bőtfülni iollehet gia-
korlatossagal igaz ez, hog az elmenek eke-
sege az testnek sepegeböl es formaiabol
vgian

vgian ki fétzik, visontag peniglen az rut
 testnek allafabol sok fele gonos erköltsnek
 ietet esünkben vehettiük, miképpen az
 bölcz Homerus is így előnkben veri az
 ő második öniueben az hituan Therfitest,
 hogy az ő rut abrazattabol elmeienek is
 ala valo voltat meg erthessük, holo illien
 keppen sol az Poeta.

Az Therfitest, vgymond, sokat ezafog
 vala, es az ő bebedi mind keresitül esnek
 vala, Mikoron az feiedelmek ellen giata-
 zatot solana: Hogy iseltapafanal az Görög-
 gőknek magat kellettne. Ez az tób vitezek
 nel mind rutab vala valamennien Troiat
 meg sallottak vala, Az seme el perlet vala,
 az eggik laba fanta.

Az hata ki görhet vala, Az mellie penig
 ezak kitsin vala, Az feie teteie ezutlos vala
 es kopas vala.

Illien keppen iria meg az hituan Ther-
 fitest ki az feiedelmek ellen ezak dörgölő-
 dik vala.

De visontak vgian ezen Homerus az
 Görög feiedelmeket ezerris ditseri, hogy
 Kiraly abrazattal ekefek voltak, es sep ter-
 metók volt, De mind az atral ez nem sük.

seg keppan kőuetkőzik hogy minden fő embernek: ssep teste es ortzaia allasa legyen, Mert sok fele hires neves embereket oluafunk, kiknek ekes abrzattiok nem volt, mint regen egy Görőgh feiedelóm, Philopoemen neuo igen ala valo formaio volt, ki mikor egy fő embőrnél meg szállot volna, az gazda felesége ezt gondoluan, hogy ő az vendeg vrnak csak szolgália volna, kere őtet hogy segitseggel lenne ű mellete az etelnek es egyéb süksleges dolgoknak el kešiteseben, Az feiedelem szolgálattiat igere, az gazda assionnak, es azontul egy feiset ragaduan fat kezdte hasogatni az senre, melli dolgot az szállas fogado gazda latuan, selette igen meg haborodek es magat meg seגיעle, hogy az Vr neki fat vāghna. De az feiedelem őtet batorita, hogy abban semmi vetek nem volna, azt monduan, hogy az ő ortzaianak rut voltaert eges testet akarta volna ez munkaual meg büntetni es farsātani.

Hasonlatoskeppen az Socrates böltsis nem igen ssep formaio volt, de igen tudos es fő volt minden Philosophusok között. Ezen dologrol az bölcz Homerus az ő ma-
sodik

le dik irasanak negiedik kőniueben illien
modon vol.

*Az Isten, vgy mond, egy embernek nem ad mindent,
Hogy sepszeget es sebszeget legyen.*

*A nagy ekesen ei mindenkoron hősien solhasson,
Mert nemelli embernek sepe abraattia niuczen.*

*De az Isten az sepszeget ekes solast ad neki,
Es mind az eges tanats erre veti semeit.*

Mikoron nagy sepe rendel fő dolgokrol beszel,

Es mind az eges kösszegek dolgot tanasfanal biria,

*Es ötet minden vgy nezi es böczöli mint egy sel Isten,
V isont az kinek sepe orzulattia vagyon.*

Ez sepszegeuel mint egy Angial dűseködik,

De az ekesen valo solasban ritkan lebet elömeneti.

Diodorus Siculus tizenharmadik kőniueben iria, hogy Agrigentianaban volt egy rut teste allasu ember Gellias neuen, ki felöl azt velhetted volna hogy semmire kelölő volt volna. De mind az altal ieles elmeie es minden fele iolagnak kőueteseben dűsretes volt dolga.

Vgyan ezent feiezhettiük az Aesopus historiaiarais. Az Gellias peniglen hogy ha eleitöl fogua illien volte, auagy őregh koraban Isten ötet tötte ekesen soloua, eröl az ki mint akaria ambator ollian ertelemben legyen, kiröl en tőbben nem aka-

rok folani es írnia, de ezt vesem elő mi-
keppen Samus szigetben iutor Actopus, es
minemű czeleködettel es befedivel meg
folga leuen io hit: nevet kezdet vifeini,
az vtan peniglen minodó szabadsagot niert
maganak, es az Samos szigetseli emberek-
nek io akarattok által, az folgay állapotbol
nagy diltetert niert.

Történek egiser hogy Aesopus több rab-
okkal egietemben es folgakkal küldetnek
az Ephesus Varasbeli Sokadalomban. Es
mikoron az terhel ostoznanak az több fol-
gak, menyit kik közzúlók el vihetne, Aesopu
kere őket hogy meg tekintuen az ő
erőtlenseget es miért hogy meg vy folga
volna ő rea olli terhet adnanak az kit el
h rhatna. Az több folgak rea tekintuen si-
uókben vgyan meg esenek raita, es rea sa-
baditak, hogy az mit legh könnyeben vel-
ne, azt venne fel.

Akkoron Aesopus az terhet mind el ne-
zele es kezevel meg emelgete. s-m helyt la-
ta hogy az haz közepet egy nagy kenieres
malha volna, kit ket embernek kellene hor-
dozni, azt ő maganak valasra es az több fol-
gak örömet nekü engedek, s-meg igen
katza.

katzagak, hogy ez bolond az leghe-
zebbik terhet magának választ. holott
annak előtte az könnyebbiket keresi vala,
es illienkeppen az vtra eredenek.

Immar fel napot mentenek vala es mind-
niaianjle úluen Aesopussal az kenieret ren-
del oítogattatak, es ezkeppen az malhanak
eggik reise meg úressole. Annakokaert Ae-
sopus immar könnyebben iarhat vala. Mas
nap ismetlen az maradekiat minden fele-
telnek veletel költetuen, az ó malhaia meg
úressenek, es úressen az több szolgak előt me-
se földön könnyen megien vala-kiből meg
ertek az szolgak hogy ótet meltatlan neue-
tek meg, es hogy ióuendő könnyebsegnek
okaert Aesopus előser ehesen akarta volna
fel venni az nehezeb terhet, honnet pel-
da besedbe költ az Aesopus terhe, mellé
sonn azok értettetnek az kik ehesen ma-
gokat meg tudgiak menteni valami erős
munkatol es nehez terehtől, De minek
vtanna az Sokadalom el mult volna, es az
kalmaz egyéb marhaiat el atta volna, ma-
rada nala ket gyermek, kiket Ephesusban
el nem adhatot vala. Ezeknek az eggik
io cnekes vala, az másik peniglen ehesen
solo,

sol kikkel egyetömben az Æsopostis a-
karia vala el adni. Annak oktaert az kal-
mar Samus sigetben által mene es ott az
Város piatzan az gyermekeket fel öltöz-
retuen, az ő tudomaniok serint meg allata.
Æsopust peniglen ő közikben helheštete,
melli allafnak modgiat sokan nem iauallak,
de az kalmar ezt azert tseleköde, hogy az
rut Æsopus köztök leuen az gyermekek
šebbeknek lattzanának, iollehet önnön
m gokbannis elegh ekelek valanak.

Ezenközben iutanak oda sok or valok, es
ezek vtan egy hires neuus Xantus neu ő fő
ember ki vtan egy nehani tanituanikok iar-
nak vala. Ez meg tekintuen az gyerme-
keknek šepseget közel iarula, es az enekes
gyermeket kezde kerdezni mit tudna: Fe-
lele az gyermek es monda neki, hogy min-
dent tudna valamit kiuanna, melli šonn az
Æsopus nagy hahorat úte. Az vtan Xan-
tus masikatis kerde mit tudna, ki vgyan
azont felele, melli en Æsopus annival in-
kab neuete. Az Xantus tanituanik ezt tšu-
daluan küldenek hozzáia hogy meg kerde-
nek mi okart hahotalna Æsopns, kiknek
ő semmit nem felele, de söt inkább šidalom-
mal

mal hatra küldte, várhan, hogy az Xantus
önnön maga ő tőle kerdene meg ez neue-
telnek okat, Mikoron azért Xantus akar-
na meg venni az gyermekeket es felette
nagy aron tartanak vgy mint az egy cet
harmincz forinton, az masikat huson n m
akara meg venni illi nagy aron, annako-
kaert őket el hagia, es önnel el indula.

De az ő tanituaný ötet kerek hogy addig
el ne menne, hanem amaz rut inastis ker-
dene meg. Xantus azért ötet csak neue-
telnek okaert akara meg kerdeni, es hogy
tanituaný keressenek engedne. Kerde azért
Æsopust, hogy miczoda mesterseget tud-
na. Felele neki hogy ő semmit nem tudna,
es mikoron Xanthus inkább kerdezne es fe-
leletinek okat akarna meg erteni monda.
En azért semmit nem tudok, mi el hogy
az en tarsaim azt mondak hogy ők mindent
tudnak, es ennekem semmit az tudomani-
ban nem hagianak.

Akkoron efebekben veuek az Xanthus
tanituaný hogy Æsopus az elöt azon ne-
uetet volna, Xantus peniglen gyöniörköd-
uen az Æsopusnak feleleleiben, monda. No,
ha meg veslek, iambor lesse. Felele Æso-
pus,

pus, Ha meg nem vesís, az lesék. Monda Xanthus. Nem akaríe el sókni rólem? Felele Aesopus: Hol lattal, vgymond, ollí madarat, ki ha valamikeppen ki saladhat az kalitkabol, vra hireuel menneel?

Ezt haluan Xanthus igen iaualla az ó elmeiet, es felelesben valo gyorsalagat, de azt monda hogy olli rut volna hogy kiuel ember egy hazban lenni nem kiuanna. It Aesopus egy keuese meg haboro duan monda, Bölcz ember leuen elmemet tekints meg. Mert mikor io bort ihatol nem gondols vele ha kiuól rut hordobol vesikís. Xanthus ezt haluan, es Aesopusnak nem trefa beseden de bölczesegen ezodal kozuan ó tet akara meg venni, es kerde minadnak, miuel hogy ó azt keduelne. Monda az kalmar neki: Metzes ez roí emberrel ha meg vesedis, sót inkab ved meg akarmellik gyermeket, en ezt szerzélól rea adom. De az Xanthus vgyan az felele hogy ó Aesopusk keduelne s-azert kere hogy meg mondana neki az arrat, mint akarna neki adni. Monda az kalmar, no nem sólok többet, ha el vegezted magadban hogy meg vegyed, adgy

adgy erette 40. Sestertiusé, ki Magyar
penzt, s az penzt tehen.

Xanthus azért az Aesopus arrat le teuen,
monda hogy vtanna iöne, es mikoron ö ve-
le haza iutor volna tuduin az ö felesége-
nek gonos erkoltset, akara elöl venni az ö
feddeset illi modon, hogy ez rut Aesopusk
azontul cleybe ne vinne. Ennekokaert fele-
segenek hizelkeduen kezde ieleutgetni
hogy immaron ö meg vötte volna az ö ke-
refere azt az solgat, kiuelkedue ferint tud-
ni solgalratni. Felele az felesége, lol tötted
Vram hog en keduemert költsegödet nem
santad, de kerlek tegedet, mond meg miu-
vetted. Felele neki, nem igen nagy aron,
Monda az felesége, hat miért nem hozatod
elő? Monda az Xanthus, Mert meg az vt-
nakmi voltaert hogy az por meg este, es az
nap meg egette, vgyin feketenek latzik,
de ha kiuanod hyak elő ottan ötet. De az
assioni ve'uen hogy ötet csak be'eddél tar-
tana, az Vrais az Aesopus rutlagat fedez-
getne, monda. Mettzettel ez rut allattal,
bizony ezud : volna ha solgaknak tartasual
valamiben ennekem akarnal kedueskedni,
Felele Xanthus monduan; Gazdassioni az
mi en-

mi ennekem tetszik melto hogy tenekedis
tessek ha io assoniallat akar lenni.

Ezenközben Aesopus közelb járul
meg alla, kire hogy semet vete az Assony
nagy haraggal tölle el forduluan az vrara
kezde fel semmel nezni, es monda. Abbol
mutatod meg hogy engemet giúlóls es re-
gen meg vtaltal. Mert soha nem hissem hog
emberek közöt es emberi formaban ennel
rutaballat ez vilagon lehessen. Monda Xan-
thus. No most te czatfogo iambor mit hal-
gatz, es valami ekes befeddel miért nem
kerleled meg assoniodat? Akkoron Aeso-
pus egy keufet halgatuan egy Görög ver-
fel felele, kinek summaia ebben volt foglal-
tatua, Hogy ez vilagon három veszedelmes
dolog vagyon, Tüz, viz es assony ember.
Melli feleletöt halluan az Assonia ket an-
niual inkab kezde haragunni, söt meg az
Xanthusis vgy tetczek hogy meg haboro-
dot volna raita.

Annakokaert hogy ne lattatnek bos usag-
bol solani, Aesopus így kezde feleletit meg
feiteni, hogy az gonoz assony allatokrul
kellene erteni azt az ó mondasat, melli ma-
giarazatot megis bizonit Euripides irasa-
bol ki

bol ki égyút illienkeppen sol,

*Nagy sebessége vagyon az melli Tengernek,
Es nagy sok ember veszt el az habok miatt.
Minden ember fel sebes turz langbiatul,
Minden ember fel es az segenségtől,
Es az föld rakua sok artalmasággal,
De semmi ninczen ez földön artalmasb.
Mind gauerz Asszony.*

Touabba, vgy mond, Asszonyom magadat fel ne fuyad, de lőt inkább seled erkölcsödde, mutasd meg, hofi az io es diczeretes asszonyalatoz közzül te is eggik vagy. Mollá bebedet haluan segienletben magat megtartotrata es rea nezuen kezde mondani, hogy bebedéből io elmeiet es okossagat eseben venne, s-annak okaert ez vian má voltaban meg bótólne.

Es illienkeppen Samus sigetben solgala Aesopus az Xanthust nagy hiuseggel az ő paranczolatnak engeduen, es izengeteseben el iartuan, vegezetre ő neki szakatsais es sáfara leuen, hogy egyedől minden io solgagnak tisteket, el vissele.

Történek peniglen egykor, hogy Xanthus ki menne foralni az Varasbol parci venni, es paranczola Aesopusnak hogy ötet kóuetne, es mikoron az Kertes latta volna

B hogy

hogy Philosophus ruhában volna, nag' erőf-
fen kezdé őtet kéri, hogy az ő kérdést,
kiről regulta fogja a ketelkedet volna, feje-
ne meg. Az kérdés pediglen ez vala, mi
volna az oka hogy az melli fáuek az föld-
ből önnön magok kezdenenek ki ióni, ha-
marfaggal nagigia neuekódnének, az mel-
lieket pediglen tuagy vetnének auagy
plantálnának, giakorta ki sem kelhetnének,
giakorta pediglen mihelt ki kelnenek a-
zontul meg hiruadnának, auagy pediglen
tellesseggel fel nem neütelkedhennének.
Xanthus ez kérdést mikoron tellesseggel
meg nem feihetne, csak ezt felele rea. hog'
Isten így akaria. Melli feleleten Aesopus
erőssen neute vgy annira hogy Xanthus
eseben vette hogy ő raita neuetne, mellien
fel habaroduan monda, mit neuerz te hit-
uan ember? De Aesopus őtet fel fele solit-
uam monda, az te mesteredet neuetem, aki-
től illien feleletet tanultal. Mert ki nem
tudna ezt, hogy mindenek ez eges vilá-
gon Isten által lesinek, de sükseg hogy min-
den dolognak közels valookait az bölcze-
seg meg jelentsek az embereknek. Mostan
azert solis elő engemet, hoga az kertes ker-
deset

deset fejtsem meg es tegedet ne itilien va-
lami tudatlan embernek. Xanthus tekint-
uen az kerdesre moda. Ha ez te kerdesed-
nek niluabban valo okat kiuannad meg er-
teni, kerd meg ez en folgamtul, mert en
magam egyeb fő dolgoktul valo gondola-
timnak miatta, illien aprolekban feiemet
nem törhetem. Monda az kertes, Oh Ve
Isten ha ezis deakol tud, hat en az en ele-
tómnek rendiben mit tanultam? De hallad
mit felel az en kerdesemre, hogy ketsegó-
met ez dologbol ki vegien? Felele Aesopus:
Soha nem lattad hisem hogy az mostoha
ania olly forgalmatoslaggal tartana az ó mo-
stahait mint az edes annia tulaidon magza-
tit. Bizoni dolog peniglen hog az föld vgy
mint edes annia az ó raita termet fűvek-
nek, az plantaltaknak peniglen vgy mint
mostohaia. Minek okaert az ó főveit ania
modon föl neuely, az többii peniglen csak
lassan lassan taplallia, sőt inkab az plantak-
nak neduessegetis adgya az ónnón siaz fű-
veinek. Akkor monda az Kertes, Bizonia-
ra nagy ketsegből veued ki lelkemet, es
annak okaert hogy hala ado voltamat meg
ismeried, valameni part akaró ez vtan in-
net vinni, arra rea szabaditlak.

Ire

Is immaron én nem akarom befedemet,
 azzal niuitani, azmit nem ellick beſelnek
 az Aefopus lentſeieről, ferdeieről, es mint
 iart az diño labbal, auagy mikeppen tre-
 falt az vendegekkal. Mert ez felet az em-
 ber ſokat gondolhatna hogy ha helie volna,
 de ez illien irafnak rendiben, nem csak azt
 kell meg tekinteny, mi lehetet auagy mi
 nem történhetőt, de ſőt inkább mi ehetik
 helien, es miből lehet az oluafoknak auagy
 az halgatoknak bizonios haſnok, Moſtan
 azért csak ket dolgarol emleközöm, elő-
 ſőr mikeppen ſerzete haza az Aſſoniát a
 ki az Vratul el ſutot volt, kiről ſol Pauſa-
 nias az Boetianak meg irafában. Maſodſor
 peniglen meg ielentem mint iart az tehen
 nielunek vereleben, melliről ir Plutarchus
 az het bölcz embereknek lakodalmarol irt
 kóniben, holot az Bias bölcznek illien cze-
 lekódetit emleiti.

Azert az Xanthus feleſege fő rendbeli
 aſſony vala, es ki nagy kazdag leuen az ő
 Vrat hozza fogatta vala, mellickben ma-
 gar el hiien Simon biro modgiara, az V-
 ratnak többet piranczolt hogy nem mint az
 Vra ő neki. Ez mellet giakorta vakmerő-
 keppen

11
keppen sok dolgában czelekűdőt, frissen
költőt, tzi-frizta magát, azontul meg hara-
gut es feddőzót, vegezetre azzalis Vrat
feniegete haragiában hogy ő tőle el valnek,
Egikor peniglen Xanthusis sok bossu te-
telet nem szenvedhetuen, assionunkat al-
kolmason elő veue, gondoluan hogy dor-
galasaua à kemeni erköltsből ki veherne,
de à mit hasnara gondolt vala lenni, vgyan
azon karara esek. Mert az feleséget meg
dorgaluan, à miuel kisebb dologban az Vrat
feniegeti vala, akkoron vgyan azonban el
iara es az Vratul el futu, Xanthus peniglen
iollehet tudgya vala ez assioniallatnak go-
nos erköltsét, de mind az által őtet szereti
vala, azonközben sauatulis tart vala, főkép-
pen penig az iegey ruharul es feleségenek
kzadagságarol forgalmatos vala.

Mindennap azért alattomban felesége v-
tan küldöz vala, es sep soual haza inri vala.
De minek vtanna eűeben vörte hogy sem-
mit ő azzal nem hasnalna, fólótte igen kez-
de ez dolgon bankodni es sűneben habor-
gani, melli dolgot mikor eűeben vót volna
Arsopus, kezde gondolkodni mimodon se-
rezhetne haza Assionyat,

Kben okot találvan, kezdé az Vrat ba-
torítani, hogy semmit ne bankodnék, mert
ő azt meg tehetné, hogy az affonia önnön
maga háza iőné. Penzt vőn azért hozzája
es mené à piatzra mindenít hirdetuen, hog
meniegzőre valót akarna ferzeni, es ezért
fel iira nem csak az egész mešarűket, de
meg egy nehani hazhoz beistere, vegez-
etre peniglen mené az Affionyanak Attya
es Anyja hazához, tetetetuen, mint ha az ha-
zat es haz nepet nem ismerne, es ot kerdez
kedik vala ha volna el ado madarak, halok
es egieb effele. Aesopus peniglen nē csak
az haz nepe de mind az egész varas imma-
ran ősméri vala, es miért hogy az haz nepe
tudgya vala hogy az ő gazdaiok affiony le-
nya vrinak szolgálta volna, forgalmatoson
kezdek kerdezni mi okaert vasarlana illien
frissen. Aesopus az mint annak elötte ma-
gaban el vegezte vala effellen felele, mond-
uan, hogy az Vra hazasult volna meg, mi-
uel hogy az elebbi felesége tőle el ment
volna es annak vtanna semmi modon háza
nem akart volna iőni. Mostan peniglen
vgymond, az Vram sok vendeget hiuator,
kiket az meniegzőben iol akar tartani, es
ezért

ezert hatta hogy mindent fel kerestek, va-
lami ember keduenek kellemetős lehetne,
meg paranczoluan hogy az arraual semmit
se gondolnek csak gyorsan találhatnak. Ezt
haluan a szolgálók egymás előtt el futan ko-
danak, mit hallottak volna Aesopustul, ho g
kisebbik assonnioknak tuttara adnak, es
megaz beszédhez többet adnak, az mint
az ezatfogo assonnepeknek természetekhez
ez igen hozza illik. Annakokaert az as-
söny meg haraguan, es előbbi akarattiat el
változtatuan nagy gyorsasaggal megyen
Xanthushoz haza, ki ez dologban megh
semmit semtud vala, de mind az által megis
ő vele kementien morgodek az assöny, es
hogy merget inkább ki vehetne, vegre mon-
da, hogy Isten azt nem adgya ő neki erni,
hogy ő elteben Xanthus mas feleséget hoz-
na, kiből Xanthus eseben veuen az Aeso-
pus czelek ődetit, sеп beszéddel feleségének
haragyat le szállita es czendésite. Ez dolog
yan nem sok nap múlva mikoron Xanthus
Vasforara egynehani bölcz embert hívot
volna, küldé el Vasarlany Aesopust es ő ne-
ki meg hagyta hogy valami legh jobb ő ne-
ki azt venne megh. Aesopus ezen kapuan

hogy az ő elméjének eles gondolatit meg
jelenthetne, es meg mutatna, hogy az ő V-
ra nem igen értelmesen küldötte volna őtet
az vafarra, el mene es tehen nieluenel sem-
mit egiebet nem serze. Mikoron immar
Vatforara az vendegek el iöuen le ültének
volna, paranczola Xanthus hogy etelt fog-
nanak, gondoluan hogy minden frissen Ae-
sopus el keşitöt volna. Akkoron Aesopus
minden ket ket vendegnek egy egy süte
nieluet raka eleikben, es az bölcz emberek
az Vatforanak eleyt diczerek miuel hogy
az bölczefegnek ki magiarazo ez köze az
nielb volna.

Az utan peniglen Xanthus monda hogy
mas etket hoznanak, de Aesopus egyebet
nem hozna hanem soba föt nieluet. Ez lat-
uan Xanthus mast kere, ő peniglen leuca
nieluet vin elő es minden etek csak tehen
nielu vala.

Ezen Xanthus felette igen meg habo-
roduan, monda neki: Metzettel mind en-
ni sok nieluel? Ezt paranczoltan valae en-
teneked, auagy hogy azt vened meg en-
nekem az mi legh iobb volna? Melli fedde-
sen Aesopus meg nem rettenuen monda.
Nem

Nem banom Vram, hogy engemet vadol
enni tudos es bölcz embörök elöt, kiknek
itiletökre hagyom az en czelek ödetemnek
meg latasat ha el iartame auagy nem az te
paranazoltaduan. Mert mi lehet az nielu-
nel iob z melli által egyedül az mi elmenk-
nek io gondolatit meg ielöntettiük, melly
által valami io dolog vagon az emberi tar-
sásag közöt minden löt es szerzettöt. De
mi sükség, vgy mond, enni sok fő ember
elöt sokat solanom, auagy ki nem erti az
Hesiodusának fő mondasat, ki meg az hal-
gato nielbnekis draga voltat nagy kintfnel
nagyobnak böczüllti, mikor ekkepen sol.

Nem lehet, vgy mond, semmi dragab do-
log az nielbnek meg tartostatasanal, ki mer
tekletösselg serint magat meg tudgya tar-
tofratni, es helyyen viselni. Nem lön mit
tenni Xanthusnak, miért hogy az vende-
gekis az Aelopus sauzanak mind engednek,
s-annakokaert monda hog holnapis ű hoza
tartoznanak. Mert vgymond, nem csak
nieluel, hanem egyeb erekuelis akarnalak
benneteket tartani. Te peniglen kellemes
bölcz ember, menni es holnap Vatforara
mind az kesitsed az mi leg hituamb es allab

valo volna. Mas nap az vendegek el iöue-
nek, Aelopus peniglen mint az elöt akko-
ronnis minden etket csak tehen nieböl
kesite. Akkoron monda Xanthos, Ros hit-
uan ember, immaron legh hituanbnak ve-
lede az nielucket kiket tegnap mindconel
iobnak ditferö vala? Kinek Aelopus így fe-
lele: Vram, vgymond, meg bizonyhatom
hogy minden gonossag az ki az emberek
közöt leßen, vgy mint ember öldökles, arul-
tatás, erőszak, czalardág, es ezekhez hason-
latos gonossagok, az nielu által mennek
veghez miuel hogi előföris az gonoz gon-
dolatokra es czeleködetekre sötünk re-
kinteni, es az sio befed vtan követkőzik az
gonoz czeleködet. En penig semmi egyéb
ertelemben ez dolog felöl nem lehetök, ha-
nem mint sok idökrül foguan valo pelda
befed meg mutattya, holot az emberek így
sötának sölni.

Houa indulal nielueddel? varas eppi-
teni es varas rontani. Effele dolgokon Xan-
thus igen haragszik, es miért hogi veli vala
hogi Aelopus ötet csak czufolni akarna es
iatzottatni, ö magaban sölörte igen böfon-
kodek rea. Sött meg eggik az vendegek
közzöl

közzül monda, En azt velem hogy ez akar-
kiris gyorsan bolonda lehetne. Melli be-
feddel vele Aesopus hogy az Vrat csak ő
rea akarna ingerleni, módá neki. En hísem
hogy az te dolgaidra semmi gondot nem
viselsz, es azért szólás en ream, hogy az igaz-
dat az szolgálual ósue vesztessed. Xanthus
peniglen ez alkolmatosságot látuan az ő
haragianak el fedezesere, ha Aesopust igen
verneis, monda neki, Miert hogi ez fő bölts
embert más vizsgálónak mondod, ha te hol-
napolly embert nem találás ki külömbé cze-
lek ödgyek, bizony le voniatlak az huskór-
módról. Mas napon Aesopus az egész vara-
son kezdte kerint fel s-ala iarni, hogy
talalna egy úgió es nem tudakozo embert,
es őtet vihetni Vra eleibe. Lata azért egy
paraszt embert kinek ruhazattiais semmi io-
modon nem vala, el lusnia modon hogy eg-
gyút le út volna, kit ruhazattiaabol vele hog
nem igen kerdeskődő volna, sep beseduel
nekie sola es az Vranak Vatsoraiara el hiva.
Az paraszt ember peniglen siuebē Istennek
hatal ada raita, hogy költssegnetkül iol lak-
hatnek, azontul igere magát, es semmi nem
tudakozek felőle ki volna az ő Vra, hanem
kerde

kerde ha ezontúl el kellene menniek. Monda Aesopus mindiart menniünk el, es ez kerdesen inkább meg biza magát. Aesopus, es nagy örömmel lön ráta, hogy az kit kerestet volna arra rea találkozo, í- azért monda neki, lúí vtannam, Immaron iuttanak az Vatosoralo helire holot egy nehani veret egy vala, es az parast az mint faroson es poroson oda iót vala, az eggikre leheuerődek, kit Xanthus az Vatosorara ala ióuen holot meg lata, kerde miczoda ióueueni éber volna. Felele Aesopus es monda, hogy az volna, az éber az ki tudakozni né sokot volna, es kit paranczolt volt hogy ő hozza hiuna. Monda neki Xanthus, iob vagy on vgy mond, es az felelegenek meg suga hog okot talalt volna az Aesopus meg veresere, kire regulta fogva igieközöt, es hogy ő abban várná, csak az felelege engedne annak mit ő paranczolna. Fel sounal azért monda, Gazdassony hoz vizet be es mosd meg ez vendeg labat. Az Assioni sem mit nem kesuen egy medentzeben vizet hozza es iaruluan az egihoz az kire fekút vala az parast ember, monda neki hogy
hadne

hadna meg mosni az labat, Xanthus penig-
len veli vala hog az paraszt ember ezt nem
engedne es az gazdaszonyak munkajat eb-
ben fel nem venne. De monda az paraszt
ember. Bizony hogy az szolgaknak kel-
lene ezt hadnod, de miért hogy szabad az
gazda s. gazda assoni hazanal, en ellened
nem törekedem. Es labait ki niuituan mon-
da. Először Assioniom, old le az boczkore
es vgy mozd meg. Ez meg leuen minek
vanna iol laktanak volna, kere egy io öreg
pohart elő Xanthus, es azt io horral meg
töltuen ada paraszt ember kezében, gondol
uan hogy tisztelgetertuen először az Gaz-
dat kiualna, es ebből lehetne modgya s. al-
kolmatossiga az Aesopus meg veresere.
De az paraszt ember ionak gondoluan azt
lenni az mit az gazda paranczolna, egiser
s mind meg iua, es az úres pohart ada Xan-
thusnak latra. De megis Xanthus Aesopus-
ra valo sandekaban olliat igieközik vala
ezeleködni az kit az vendeg meg kerdene,
es annakokert mikor latta volna hogy az
eggik etekből nagy mohon ennek az ven-
deg, monda hogy az az etek sotalan volna,
es elő hiuatuan az szakatlot vgyan ot az as-
tálnal

talnal egy Istanggal iol meg veretté az holot
veli vala bizonnial, hogy az paraszt ember
oltalmazni akarna az szakatlor, de ő semmit
nem isol vala ezenközbe, miuel hogy ő ne-
ki semmi gondgyanak veli vala hogy nem
kellene lenni arra, az mit az gazda solgaian
ezelekődnek, Vegezetre mikor belest hoz-
tanak volna elő, es nagy mohon ennek az
paraszt ember benne, mint hogy ő neki az
felesege otthon az fele czemeget nem gyak-
ran süttöt, ezt Xanthus ešeben veuen, elő
hiuata az süttöt, es igen meg pirongatta,
hogy minden etket es az belest izetlen hoz-
na elő, vgy mint az kiben sem mez sem egeb
fele fű szerzam elegseggel nem volna. De az
süttöt magát ebben mentuen monda, Melian
haraghatnal Vram ream ha ez beles vagy
sütlelen auagy meg egett volna, de hogy e-
leg szerzam ninczen benne, az nem en bű-
nöm hanem ašonyome, mert valamit en-
nekem elő adot en azt mind bele szerzet-
tem. Akkor monda Xanthus, Iŷn ertem az
mint mondod hogy az en felesegem verke,
de Isten bizonsagom vgy meg verem eret-
te, mint egy rab solgalomat, Es azontul
monda felesegenek, hogy azontul vgyan

ott vetne le ruháját. Mert remenli vala hog
inmarō az ő kiutasításának ellene allana az
paraszt ember, es nem engedne hogy illien
bőbűfaggal illettetnek az Gazdaszony, de
sőt inkább az Gazdanak haragiat kezeuel le
tündesítene. De az vendeg monda maga-
ban. Azt mongyak, vgymond, az en som-
bedim, hogy az mely tűz őket nem egeti
annak beket hadnak meg sem oltiak. Azert
enis nem egielitem magamat az gazda dol-
gaban. Es ezenközben Xanthust kezen
foguan monda. Kerlek ha tettik egy ke-
uelle varakkozzal had hozzam ide az en fe-
lesegemetis, hogy mind az kettőt egymás
vtan verhesük. Xanthus iolletet igen
bannia vala hogy olly igen egy űgiő es go-
rombi volna az paraszt ember, ki semmie
meg nem kerdene, semmiről sem tudakoz-
nek hagi eből az Aesopust meg verhetne
de mind az által, vegre ő magais el fakada
raita nevetue, es meg valla hogy olly ember-
re talalt Aesopus ki semmiről nem akarna
tudakozni.

Es vtan egy keues nap el muluan valami
dolga vala Xanthusnak az piatzon, es azere
küldte el Aesopust hogy meg latnaia, ha so-

kan

M

kan volnanak az piatzon, ôtet peniglen-
taban elôl talala az fô biro, es kerde houa
menne, kinek feleluen Aesopus monda hog
ô nem tudna akkoron houa menne. Az
Biro peniglen gondoluan hogy ôtet csak
meg czufolna, paranczola az porosloknak
hogy ôtet vinnek az varas tômlôczeben.
Akkor felele Aesopus s. monda, Velede hog
hazunkbol ki iôuen en tuttam volna hogy
az tômlôtzben kellene mennem? Az fô Bi-
ro giôniôrköduen az ô feleleleiben el ere-
tete, es illienkeppen bekeuel iuta az piatz-
hoz, holot fantalan sokasagot lara, es azok
közôt egy embert az ki az adossagert az
masikot igen hartzollia vala hogy az ados-
sagot meg nem fizetne, Az ados hannia veti
vala az ô segenseget, mind az által igeri
vala, hogy felenek vala honnet seret tenne,
kinek az masik felele, sep dolog bizoni hog
csak feleuel vnfolas, De am bator csak fe-
let add meg, az tôbbiuel ne legy ados, mert
iob felet meg vennünk, adossagonknak,
hogy nem mint egeslen el vesztenök, Aeso-
pus mikoron ezeket nezne, hatra tere, es
meg monda az Vranak, hogy alig volna egi
suagy ket ember az piatzon. De Xanthus
ez dol-

ez dolgot nem ertuen el csudalkozek raita
es egi kezes vartatua hazabol ki indula, es
az pia ezra iutuan sok santalā sokafagot ote
lata, es monda, Ros ēber ez sokafag tāk ad-
digh giūlee az mig ki iōuenk? De Aesopus
az egeš dolgot ō neki meg bešelle, es ielēte
hogi nagi sokafagot latott, de azok közōte
ō egi embernel tōbet nem lathator, az ki-
rōl ez elōtt ōlank. Hasonlatos keppen tse-
tekōdōtt regen az Diogenes bōlts is, kirōl
bešellik hogi az Athenasbeli varnak teteie
rōl nagi fel ōual hiura volna hozza az sok-
fagot, es mikor az kōlleghe elōtte meg alloe
volna, azt ūvōltōtte, hogi ō nem ollian ro-
šakat hiura hozzaia, hanem az kik bizon-
iary tōkellētōs emberek volnanak.

De hogi ez kezdett dologrol ōolli-
unk. Ez dologh vtan hiurak Xanthust lako-
daloniban, holott sok bōlts emberek vala-
nak, es mikor egimásra kezdetek volna
az pohart kōšōnni, Xanthus io keduet kez-
de venni, miuel hogi alkolmassan itt vala,
Akkoron Aesopus latuan hogi az vrat las-
san lassan el erne az bor, hatul monda nekē
Hallade Vram, azt mongiak hogi az bor
elōšōr meg Vidamittia az embert, az vtan

meg resegity, vegezetre penig meg bolonditua. Xanthus meg haboroduan az o intelen, monda. Tarts dolgodat es illel sepi intefekkel fiaidat tanitlat. De ez befedet n ogiak hogy sarmazott az Anacharsistol, ki mikoron latta volna Górog orsagban az söló veffót, es az sölót, illienkeppen sölött, hogy minden veffó három fele sölött teremtene, eggiket kiben óróm es vigafag volna az masikat kiben resegleg, harmadikat, kiben kegietlenseg es oktalansag el reitetett volna.

Az vtan hogy iobban laktanak volna, eggik az vendegek közzül latuan hogy Xanthus meg resegült volna, külömb külömb kerdesekkel kezde őtet izgatni, mellicke Xanthus semmi io modiaual nem tud vala felelni, hanem tsak az my nieluere iú vala, azt azontúl ki sűti vala. Annakokaert ez alkolmatossigot latuā az masik, monda. Xanthhe olu. stam eggiútt, hogy valami mesterseggel az eges tengert egi ember meg ihat na, de en azt soha el nem hihettem, s-azert se túled akarnam meg erteni ha igaze sűgi nem. Akkoron Xanthus az mint ki tudna mondani, felele hogy az meg lehetne tsak

ó tölcis

Ő tölts, melliet fel merne fogadni az ő ha-
 za vesztében. Tettzek ez az másiknakis, es
 az haz felől kezet tspanek, meg annak
 fölötté nagjób bizonylagul eggik az másik-
 nak giúrót ada, es az vtan kesó eyel egi
 mastul el valanak. Mikoron penig reguel
 Xanthus fel keluen mosdani akarna kezde
 kerelni es kerdezni giúróiet, miért hogy
 veli vala hogy vyabol ki esött volna. Mon-
 da Aesopus. Nē tudode hog ez estue mind
 az giúróuel egietembe hazadat el adad es
 el nierek túled. Ezen Xanthus tlak el tšu-
 dalkozek, mert az mit ez előtt tselekedete
 vala, semmi ő neki ešeben nem iut vala ab-
 ban, de hogy mindenestől fogua Aelopu-
 stul meg erte hog olli dologra kótóte vol-
 na magat, az kire eleg nem lehetne, erőf-
 sen bankodik vala raita magaban, es nem
 tudgia vala mikeppen masolhatna meg az
 fogadaft. Vegre sok maga tőrese viá kelle-
 tek az Aesopus segítségéhez foliamni, ki-
 nek io inteset az előtt meg vtafta vala. An-
 nakokkært nag edes besedel sola ő nekie,
 es ešeben iutata minem ő io akartatit es
 hiuseget igerte volna Aesopus akkoron
 mikoron őtet meg vőte, vegezetre ma-

gatis erre igere, Xanthus, hog' ha mosta-
ni buklegeben legutleggel lenne neki loha
azt el nem feledne, de löt inkab tób ioual
meg fizetne. Nem lok munkaval rea yeue
erre Astopust, ki fel fogada neki hog' ötet
meg szabaditana az fogadastul. Mert, vgi-
mond, lollatod hog' lehetetlen dolgot fo-
gattal, es be nem tellesiheted, de en mo-
dot talalok benne hog' az fogadas veghez
ne mennien, ez az te köteled meg ditere-
tödes estek, Ime azért az te fogadasodnak
napis előtő, de te egytal banatot se mutas,
hanem löt inkab örüllü es hordozkodgial
az Tenger parttara, holott minekutanna
ösue giulend az varas nepe, magiarasztad
meg hallotokra az te fogadasodat, az mel-
liben erre kötelezted magadat hogi az ten-
gert meg ifod, melliet ha nem tselekedhe-
tel am az te hazad legien oda, azagi pe-
niglen fizels ezer forintot. Ez vtan kerü
elő egy pohart ki Tenger vizeuel rakua
legien, es azt kezedben tartuan illien
modon solly Meg halatok feienkent
mire köröttem en magamat, es minemő
büntetesei vöttem fel ha fogadasomat be nē
tellesihetnem, es en magam is vallom, ho-
gy az

gi az volt az mi fogadásunk, kinek eleget
 akarok tenni az mint lattiatok. De senki
 minden ti közzülletek, kiol nem értene,
 hogi ez földnek minden hatariból nagy bő
 folio vizek szakadnak be az tengerben, ki-
 ket az tengertől el szakasztuan, minek vtan-
 natlak az tengeruize marad kés letek be
 eelliesiténem az mit en fogattam. Mert az
 folio vizek meg iuasarol en semmit nem fo-
 gattam az mikeppen a fogadásnak forma-
 sábol seienkint meg ertitek, es azzal nem
 tartozom hogy azokatis meg igiam. Meli-
 ekben Xanthus mikoron ez keppen el izre
 volna, mind az paron leuó sokasag egi-
 szer mind fel kialta, es az kiuel az fogadás
 vala sokaig tsufolak, es kenferitek hogy e-
 lőzőr az folio vizeket az tēgerrel szakas-
 tól, es annak vtanna vgi akarion menni ve-
 gere az fogadásnak. Az másik bölts azert
 ott vallast tón hogy meg giózettetött vol-
 na az Xanthusnak esellege által. Touahha
 őnekí kóniörge hogy az fogadásnak lenne
 vege, es az min marastana annak óis alla-
 na De miuel hogy az Xanthust nagiobnak
 valla az böltsesegben, emberseggel zianla
 magát az meg giózórt böltsnek, es minden

karat ő neki meg engede.

Ezeknek vranak küldte Xanthus az Aefopust iöuendő latni az maradaknak röpöllefeből.

Mert ez az regi Görögöknel es olásoknal igen közönfeges dolog volt hogy az madaraknak vagi röpülefeből vagi bolasából io szerentset latnanak minden fele dolgokrol es tseleködeteokról Parantsolta vala peniglen Xanthus hogy azt nezne meg ha valahol egi bokor variat lathatna, ki hogy ha iob kez felől volna, io szerentset iegzene, ha peniglen bal kez felől gonos szerentset. Aefopus azért ki menuen lata egi bokor variat az mint Xanthus mondotta vala, es meg ielente az vranak, ki meddig ki iöue, addig az eggik hat immar el repült, es tsak az eggiket lathata, Aefopust azért igen meg akara verettetni, veluen hogy ő róle meg tsufoltatott volna, es mikoron ruhajabol Verkeztetne, iuta oda egi ember ki Xanthust vastorara hiua. Akkor monda Aefopus. Hogy higgek en ez vran az iöuendő mondasnak, holott ennekem io latsom vran im gonos szerentsem lefen, vranak peniglen ki tsak eggiet latott, im
melli

melli io berentseie történek? Melli mon-
dással Xanthus meg engeduen, nem ban-
ta az Aesopust.

Nem sok idő muldian ez vtan, mikoron
Xanthus bölts embereket hiuott volna e-
bedre, parantsola hogi Aesopus kapun alio
lenne, es senkit az kösség közzül hozza ne
ereztene. Oe azért ott üluen mikoron az
vendegek lassan lassan kezdettének volna
oda ióni, először mindeniktől kerdest
kerd vala minek előtte be ereftene, mond-
uan, Az aiton az eb mikeppen ió be? Az
vendegeg peniglen gondoluan hogy óket
akarna tsufolni, es ebeknek nevezne, meg
haraguuan mind hatra menenek eggien-
kent. Vegezetre penigle iuta eg es es ember
ki io niayas es trefas bebedó vala, kit
Aesopus kerduen vgian azon modon. Fe-
lete, Mint ióne ke hanem az negi laban es
farkat mozgatuan? Ezt azért tsak egiedől
erefte be. Es mikorō immar az nap io mo-
don el mult volna, es az tób vendegek
meg sem iónenek el, Xanthus felette igen
meg haraguuek, es mas nap az tób vende-
gekre igen panaszkodok, hogy ótet tsak
meg tsufoltak volna iger kezuen es el nem

őöuen. De őök mondanak, sőt inkább mienk
volna a panasz, hogy te minket meg csufol-
tal, es meg bešellek mikeppen iartanak le-
gjen az ő szolgáltaual. Itak ott közel all va-
la Aesopus, es sem ez vadolással, sem az ő
Vranak haragos tekintetüel meg nem
yeduen monda. En vgi tselekettem az
mint parancsolad vala, hogy ki valasztanam
az tudatlan kössleg közül a bölts embere-
ket. Akkor Xanthus felele, monduan:
Hat ezeket te bolondoknak velted, hogy ő
ket mint ebeket innet el merted üzni: Mő-
da Aesopus. Sémikeppen vgi nē veleketē
de bizoniara az egi embertől ki valna az
ki nálad vatforala, az többi mindenestől fo-
gua itak igen vekoni ertelemben vadnak,
Kerde ismet Xanthus miért mondana ezt,
kinek igi felele Aesopus. Azert mondom
ezt, mert mikoron tőlők kerdenem mikep-
pen iőne be az kapun az eb, senki ő közü-
lők ez kerdest meg nem erthete, ez egi fő
es bölts ember kiuól, ki te veled vatfora-
lek, es azt monda hogy farkat mozgatuan
az laban iőnebe. It az böltsék nem tuda-
nak semmit űolani, hanem rea hagiak hogi
olliankeppen volt volna az dolog a mint
Aeso-

Aesopus beszél vala, es hogy ők akkoron
anni vegre nem értettek volna.

Ebben sok idő el muluan, Xanthus so-
ralni ki mene az temetőhelre, es az mint
sokára vala, Aesopus is utanna folita. Mi-
koron peniglen az kő koporsókon valo
irast nezegetnek, Aesopus egyűt talala ho-
gy az Görög börtűket az kőre fel mettzet-
tek α, β, γ, δ, ε, θ, ι, κ, es ezeket meg-
mutata Xanthusnak, es őtet inte hogy ielē-
tene meg mi volna iegzése. De Xanthus
iollehet lokat gondolkodek felőle, mind
az által soha ešeben nem vehete mi volna
iegzése. Monda azért Aesopus, mi lesen
juralma ha itt en ezentől el tőtt kintset ta-
lalandok: Xanthus felet igere neki, es hogy
meg annak fölőtte szabadossa tenne. Itt Ae-
sopus az iras mellett negi lepest tetten, csak
igen fen egy korso araniat talala, meliet ki
veuen ada az Vranak, es őtet kere hogy fo-
gadafat tellesztene be. De monda Xanthus,
En az utan telliestembe ha eleb meg mon-
dandod mi legien ez eginchani börtűnek
ertelme, az kiből meg talalad az kintset,
kit ha meg mondandás ez kintsetel nagj ob-
neven vessem, Aesopus azontúl az Görög
börtűk.

bőrüknek iegezset meg magiaraza illien-
keppen monduan, Lepy negiet ad meg
az földet, es talál el tett araniat. Mikor
Xanthus eztis ki vötte volna belöle, ötet
meg tsufoluan monda, miért hog arania-
tis tudz talalni nem akarlak tegedet tü-
lem el erešten, akkor monda Aelopus, De
Vram meg mas dologis vagion ebben, kie-
neked tuttodra akarok adni, mert ez bő-
tük aztis jelentik, hogy ez meg lelt kint-
set az Nandor feier vary Tistartonak ke-
lene adni, Add meg azért ez meg lelt kint-
set a Dionysius feiedelemnek. Melliet hal-
uā Xanthus monda, No ez kintfnek fele a-
bator tied legien, tsak hogy halgas es senki-
nek ne mongiad, Ezt fel fogada Aelopus,
es azért haza fele hius ötet Xanthus hogy
meg oztanak önnön közötök, Haza men-
uen azért, miuel hogy fel vala az Aelopus
tsatfogafatul, ötet látzra vettete, de mikor
ötet meg akarnak fogni, tele torokkal ezt
kezde úvolteni, ez volte az bölts emberek
nek hitök: Melli befedē fel induluan Xan-
thus ötet el ereštete, es inte sep sonal, hog
be falna az nieluet ha szabadsagot akarna
nierni, De erre azt monda Aelopus, hog ö
soha

22
foha nem kőniörög szabadságraert vranak,
minel hogy ő vagi akarna vagi nē akarna,
de hamar valo nap szabadosa lehetne. Anna
kokaert enis irasomnak rendiben immarō
azokrol folok az dolgokrol meliek altat
Aesopus ki szabadult az folgalatbol, es min
dē emberek kōzōtt ditseteret niert, az fese
delmeknel peniglen kedues emberre lōtt.
Annakokaert minek vtāna Aesopus fok i-
deiglē el senuette volna az folgai allapat-
nak terhet, iol tuduan az ő maga efelleget
es bōltseleget, modot akara benne keresni,
mikeppē magat meg ieleni hetne, es az em-
berek kōzōtt io hirt nevet lelhetne. Ezen-
közben egy innep napon, mikorō a Samus-
belieknek nagi giulesek lōtt volna iōrre-
nek ez hogy az varas periteti egy faskeliō
kōzzulōk ki ragadna, meliel mikorō nagi
mēsse fel rōpūlt volna, ala erezte es efek
egy folgalo inasnak kebelōbe Melli dolgō
a Samusbeliek meg rettenenek, gondoluan
hog ez dolog valami veszedelmet iegizerē,
Annakokaert mindē bōltseket es tudos em-
bereket, elō folitua, fōkepē penig'ē Xātust
oda hiva felette igē kerek ōket, hog ez do-
lognak iegizeset ō nekik ielētenek meg, az
60b

tőb bölczek vgiã ott meg vallak, hogy ők
ez fele iõuendõre bolani nem tudnanak, de
Xanthus eginchani napot kere gõdolkodaf-
ra, hog közelb meheene ez dologhoz, idõt
adanak neki es immatõ orthonc zak nagy
gõdban tóri vala magát, es legzelet meg nē
talaluã fellete igen somorkodik vala raita.
Aefop us peniglen, mikeppen az elõriscze-
lekedett vala, kere õtet, hogy haborusagie
islentene meg, ez mellet peniglen volga-
lattiã aianla ha valamiben vranak hañnal-
hatna Xanthus elõ kezdde befelleni az dol-
got, es igē panafolkodik hogy maíd min-
dentiõstelletez hõczõletit el veõrene, de
sõt meg azõnnis felne, hogy az kõsleg ha-
ragiaban õtet agion ne verne. Monda Aef-
opus' Ne felli Vram az menyben lehet nē
hadlak, es mint ennek elõtte, ez vranis,
es ezmostani forgalmatõsfigadbolis ki mēc
lek, tsak azt czelekedgied az mit im mon-
dok. Hisem hogy holnapı napon kellerik
felelned, de te illienkepen bolli az kõsleg
nek, Iol tudom io polgarok, hogy az em-
berek nemellieknek hirekrõl neuekrõl
külõmb külõmb keppē sokranak velekõd-
ni, az mint minden embernek az dolog fe-
icben

leben fer es elmeiehez illik. Illienkepen
 mikoron valaki bölcz embernek nevezte-
 tik, mikeppen tuis en rolam folotok, min-
 den ember olli dolgoknak tudomaniat ki-
 uannia ó tóle es azt gondolja hogy iol tu í
 gia, az Mellieket ónnón maga nem tud es
 nem ert. De sokal kólómben kell erteni.
 Mert mikeppen hogy kúiómb kúiómb me-
 stersegek vadnak es tudomaniok, azonkep-
 pen az bölczeleges nem mindē fele dolog-
 nak ertelmet es tudasat foglalhatja be. Mert
 iol lehet az bölczelegben vagion minden
 Isteni es emberi tudomanioknak summaia,
 de mind az alra óis vgy mint csak egy fe-
 le tudomani. Mert kiczoda velheti ti kőz-
 zúletek hogy az hólis embernek kellene
 lenni borbelinek es Timarnak, miuel hogy
 ez mestersegek is az emberi ertelemhez tar-
 toznak. Kerdhetnenek azért mit monda-
 nek en bölczelegnek? Semmit nem egie-
 ber, hanem az Isteni es emberi dolgokrol
 valo tudomant, melli foglaltatott az elet-
 nek es io erkőlcznek mesterseggel es io
 moddal valo rendeleseben, es anákokatere
 az bölczeleg ez vilagon valo dolgoknak
 állapotias fel hanna veti es meg erti, az I-
 steni

Isteni felelőre es minden igazságra vgmint
termeszet szerint benünket tanit es igaz-
gat. Annakokaert az bölczeseg senkit ió-
uendő mondua nem teszi sem peniglen
iolla, s. azért tiis ez fele tudomár mi tőlünk
ne kiuanniatok. Ha peniglen valami ker-
destek vagion az Istenek felől auagi az ő
tiszteleokról, vagi az embereknek cletek-
ről es erkölcsökről, vagi más fele terme-
set dolgairól, akkoron ellietek az mi mun-
kankal. Most penig terietek inkább azok-
hoz az kik ióuendót tudnak mődani, mel-
li tudomanban ennekem orthon igles sol-
gam vagion, kit ti-nektek tutorokra aka-
rek adni, hogy ez mostani haborusagbol ti
teket ki menthetnelek, iollehet nem anni-
ra tisztelességnek lattzik hogy illien fő do-
logban egy solgatul kerdetek tanatlot, s.
mit kellien czelekednetek. Ha te, vgmind,
illienkeppen solanda ő előttök, minden
bórusag nekül beked hadnak neked, vagi
akariak vagi nem akariak hallani az en be-
sedemet meg nem vetendik, es som vran
engemet diczerendnek, az a diczeret tied
Jesen: ha peniglen valami gyalazat ióuend
ki belőle, ez immaron csak ennekem ru-
laido-

lajdonították. Ez tanacz fölötte igē tettzek
Xanthusnak, mert eſebe nem veheti vala
mire menne. Azert mihelt meg virada,
azontul az tanacz köziben mene, à hol az
fokafag őſue giült vala, es az mikeppen
Æſopus ötet megtanította vala azkeppen
ſoluan, Ielente hog az ő ſolgaia az polga-
rok kerdeset meg ſeithetne. Mindniaian
azert fel kiáltanak es egienlő akarattal ki-
uának hogy mentől hamarab lehetne az
az ſolgat oda hiunak, ſőt meg Xanthus-
is feddenek, hogy el nem hiuta volna vele.

Mikoron azert Æſopus az giüleközet-
ben iött volna, es ő rea tekintöttének vol-
na, mindniaian el ſakadanak raita nevetne,
es nemellik mongia vala, hogy ő valami I-
ſten embere volna miuel hog keues embe-
ri abrazat volna ő raita, Nemellik penig-
len azt kerdik vala ha az ő hazaiaban tud-
nanake az kőuek ſolani. De Æſopus ezzel
nem gondoluan, mihelt meg alla kő-
zöttök illienkeppen kezde el beſedet.
Nem illik Samusbeli Vraim hogy az en
ruffagomert atag engemet meg veſtetek,
amigi az en tolam valo io remenſegtekben
meg hidegöllietek, Mert most nem vala-
kinck

kinék lépsege nekül sűk űlkörtők, sem pe-
niglen nem az lép abrazatrol, hanem az io
ertelemről es elmenek elstegeről es ioe iri-
letiről tudakoztatok az bölcz emberektől
Soha nem lattatoke, hogy meg az rut hor-
dobolis giakorta io bort ihatnak, az arani-
as poharbol peniglen giakorta alauatol?
Mostan peniglen az io ertelemről es irilet-
ről vagion fonk nem penig auagi az erőf-
segről auagi az lép formaio emberekről,
kiben lattiatok hogy ennekē keugs iutott,
de az en elmemről ki bennem vagion ker-
lek eleb ne tegietek itiletet hanem ha be-
sedimet meg ertenditek.

Ez besed vtan mindiarast le czendesed-
uen, kiuanak mindniayan hogy ha valami
ertelme volna azt ő nekik ielentene meg,
Annakokaert illienkeppen sola Aesopos,
Tiis engemet ezert biuattatok, enis illi
sandezkal iöttem ide, hogy ertelmemet es
iteletemet meg ielenczem. De miért hogy
nem velem illendonek, hogy en solga leuē
közönseges giúlesben illien fő dolgokrol
solliak, ti kegielmeteknekis peniglen nē
volna melto hogy olli solga sauat halgat-
matok, kit az Vra akarmi aprolek sauaerris
auagi

szagi czelekedetiért elő fokott rantsán,
 kerem azért kegyelmeket hogy engemet
 batoriczatok es io modgiaual biztallitok,
 továbbá pedig az ti meltsagtokatis meg
 tarczatok, es annak ő regbőlelere az föl-
 gay rendből engemet mentsetek ki, hogy
 szabad ember leuen kegyelmek előtt biz-
 uasban fölhasllak,

Ez fő haluan mindniayan ititek hogy i-
 gazat kiuanna, annakokaert vegezek hog
 közönleges akarattal tegiek szabadolla, es
 meg hagiak hogy az varas kintstarioi te-
 giek le Xáthusnak erette az penzt az mel-
 lien vőtte volna. Xanthus mikoron larna,
 hogy meg akarattia ellenis Aesopust szába-
 dolla tennek, segiente meg mondani mellé
 keues arron vőtte volna. de kedueskedni
 akaruan az Samúsbelieknek, ő nekik aian-
 dekon ada Aesopust. Ez dolgot fölőtte io
 neuen veuek róle, es azontul az fő biro az
 polgarok keziben veue Aesopust, minde-
 nűtt meg hirdetteruen, hogy mint az Sa-
 musbeliek szabadofok volnanak, azonkep-
 pen Aesopusts ő köztők szabadof polgara
 lótt volna.

Akkoron azért Aesopus az meg lótt do-

D

logrol

logrol illienkeppen kezdé űolani, Mind-
nayan iol tudgiatok tífelendő Vraim,
hogy az keűelio kiraly madar. Miert hog
azert az keűelio az varas peczetit el ragad-
uan olli űolga kebeliben eitőtte az kőnek
űemmi űabadűiga ő magaba ninczen, hanē
mas embernek hatalma alatt vagion, es űē-
mit egiebet nem iegiez hanem hogy vala-
meli hatalmas űiedelem az ti űabadűigto-
kat meg akaria rontani, es ~~ez~~ varast hoz-
za akaria hodolratni. Melli űot halluan az
Samusbeliēk feletteyigen meg iedenek
raita, es az ő kőzōnűeges allapatiok űelől
gondolkōdni kezduen veget variak vala
ez iōuendő mondāsnak.

Ezenkőzbe nem űok idő muluan kőne-
tek iōuenek Lydiabol Chroēűus kiralityol
kikazt kiuanniak vala hog az Samusbeli-
ek az adot be vinnek, mert ha ez nem cze-
lekednek tūzzel űegluerrel az kiraly rai-
tok lenne. Mikoron erről tanaczkozna-
nak mit kellene az kiralynak űeelni, nagiob
reűe az tanatāsnak az űolgalatra haiol vala,
Aēűopuűt penig kerduen mit ertene, illien
modon űola. Tífelendő Vraim az embe-
reknek az űerencze vtad ad elcikben

2
ez vilagon, kik között az egyik az szabad-
sagra visen, de az eley igen nehéz, az vtol-
lia pedig igé gionidruleges az málkat vi-
sen az szolgáltra, kinek az eley igé gienge
es lagi de az vtollia meg sanarittia az em-
bereket. Ez sot haluan az polgarok, hogy
szabadfagokat meg tarhatnakegiser mind
fel kialtanak móduan. Szabadolok vagiük
s. azért akarunk serint soha fogak nem
lesünk. Es illienkeppen el ereftek az köve-
teket. Mellli dolgot az kirali meg ertuen
az Samusbelieknek merellegóket igé czü-
dala, es hadat kezdé ellenök hirdetni. De
hogy meg erre hogy az hodolásra rea-
hailottak volna, de egi embernek sen-
tencziája verte volna el rola őket, akara
azt az ember semelie serent latni es befe-
det hallani, főkeppé hogy az keuetek azt
mondak ő neki, hogy csak eginchani be-
fedeuél vitte volna erre őket. Izene azért
a kirali az Samusbelieknek. es őket kere-
te, hogy azt az embert adnak kezbe es be-
keuel maradnanak. ez dolgot meg ertuen
Aesopus monda hogy örömet el megien
az kiralihoz, de minek előtte el akarna mē-
ni icléte hog egi befedet akarna az tanais

beliek előtt befelleni, monduan. Egyszer
vot egi idő meg mikoron az oktan al-
lato is folottanak, akkoron nagi had tama-
da az farkafok és a barmok között. Es mi-
ert hogy az barmok meg giözhetik vala
az farkafokat az komondorok legitsege-
ből, az farkafok köuettleg által bekeleget
akarának szerzeni illi ok allat hogy az ko-
mondorokat adnak ő kezekben. Az bar-
mok az szabadfagnak öröluen, es az cza-
lardfagot ebökben nem veuen, engednek
az farkafok kiuanfagnak, es illien modon
annak vanna az ebek mellettek nē leuen
az farkafok őket mind el faggatak. Az
polgarok ebben veuen mit kellene erte-
ni ez beüeden, mondak hogy nem akariak
Aefopust el erteteni es az kiralihoz küldē-
ni. De őnonon maga szabad akarattia serint
el indula az köuötökkel, es Sardis varasa-
ban mene az kiralihoz, houa mikor iutott
volna, es az kirali őtet latta volna, monda.
Ez volte az iambor az ki ezt miuelhetre,
hög az Samusbeliek meg ne hodolnarak?
Ez ezenközbe meg haraguan, kegietlenül
kezde rea nezni, mintha őtet halallal fenü-
egetne. Akkoron Aefopus a Lydiabeliek-
nek fokafok

nek sokalok berent terdre esuen, az kirá-
nak tisztelget tón, es monda. Nem az en
polgarimtol kenberitetuen, de szabad aka-
ratom berint ióttén elődben, es annako-
kaert kárlek tegedet felsleges karali hogy
vegied kegielmes fúleidben az en keucs
bebedimel.

Egikor, v gimond, egi gíermek iórt ve-
te, es foga egi púczkót benne, melliet mi-
koron meg akarna ólni kezdé kóniörgeni
hogy ótet ne bantana, monduan. En, iol
tudod hogy soha senkinek karara nem vol-
tam, sőt ingien sem lehettem volna ha fin-
ten arra igiekőztem volna, hanem en úl-
uen az faknak leuelen, anagi peniglen az
fúueken az embereknek gioniórúf-gekre
soktam enekelni, de mi hasnod lehet ne-
ned az en halalomban? mert en bennem
semmi egiéb ninczen hanem csak ez ke-
ues so kóniörúluen raita az inas el erefte
ótet. Ezkeppen enis alazatosán kerem fel-
segedet, hogy engemet artatlát meg ne mo-
moricz. Mert latod hogy ne bennem sem-
mi egiéb ninczen hanem hog' solni tudok,
es az embereknek sommati hazanal es gion-
nirefeggel solgalhatok. Meg eiek az ki-

ralnak látie ez ő sep sauan, es vgian kőni ő
rúlué raita eletet meg ēgede, touabba min-
denre igere magát valamit tőle tudna ker-
ni. monda Aesopus: Kerlek felseges kirali
ne haborgasd az en polgarimat, Erre rea
haila es peczetes levelet ada, diczeruē Ae-
sopusft hog lako földchez illien io sande-
ka volna.

Haza menuen azért es meg ielentuen
hogy ő bekefeget szerzett volna, olli nagí
örömre indita az egész varast, hogy azon-
tul minden Templomokban ez Istennek
nagi halatadnanak es innepet illenenek.
De meg Aesopusnak kepetis ertzből kiön-
tek, es meg irak, mi okert tennenek ő ne
ki illien nagí tisztelget, de ez ő kepet an-
nak vtanna az लोक hadak miatt kik abban
az sigetben voltanak, el vestettek, iolle-
het Lissippus az vtannis eginhani szaz es-
tendővel az Aesopus formaiat szaz het böl-
czeknek kepevel egietébe fel epitete volt.

Vegezetre Samusbol költőzek Aesopus
Chroesus kiralihoz, kinek kedueert irta
ez befedeket az mellicket mostanabannis
az ő neue alatt olvashatun k. Ez időben Af-
siriaban vralkodik vala, es Babylonia va-
ralat

rafat bírta vala az Lycerus kirali, auzgi az
 mint Herodotus írta Labynetus, kinek fri-
 gie es tartalaga vala az Chroesullal, kiuel
 meg az Cyrus ellenis'eggütr hadakozott.
 Mikoron azért Aelopus földet, vizet lat-
 ni fölötte igē akarna, es főkeppē Babyloni
 at latni kianna, kinek nagi voltatul kaz-
 daglagarul es minden ekeffegeröl sokat
 hallott vala, kere az kiralt, hogy őtet az
 Babiloniay fejedelőmnek egi leueleben
 commendalna, Az leuelet azért hozza ve-
 tten minek előtte Babyloniaban n.ēne, Gő-
 rög oršagon akara által menni, főkeppen
 hog az het bölcz embert lathatna, kiknek
 ez vilagon mindenütt nagi hitek neuók
 vala.

Ez bölczekről külömb külömb fele kep-
 pen űolnak az Görög Historicusok, es ne-
 melliek többnek, nemelliek keuelebnek
 mongiak őket. Plato peniglen hetet űam-
 lal elő az ő űokott neuókön, hanem hogy
 az Periäder heliett egi Myűo neuót mond
 elő en hiűem annakokaert, hogy őtet mel-
 tatlannak velte az bölczeknek diczeretire
 ennekokaert hog hazaiat kegietlenül bir-
 ta, es sokat hamissan s. meltatlanul czelekő

dött. Hög peniglen ez időben csak het fő
b. l. ez embert tartottanak ezen en giakor-
ra czudalkoztam, vegezetre peniglen illé-
okat találtam magamban. Az tengőr mel-
let egi Myletus neuó varas volt regen, ho-
lott mikoron az halafoktól egi ember sa-
kazitott aron meg vötte volna azt á mit
serenczere ki vonhattanak volna, az ha-
loban vonianak ki egi arani három labu fe-
köt az halak között, es kezdenek rajta ve-
geködni ha az embernek adgiaké azagi é
mert azt mongia vala az aros ember hogy
valamit ő serenczeieuel az egi voniasban
ki vonhatnának azt ő mind meg vötte vol-
na. Ha peniglen semmit né hoztanak vol-
naki, annak ő vallotta volna karat. De mi-
ert hogy az Isten iob serenczet adott, mel-
so esillendő volna hogy őtet meg ne czal-
nak az ki vont marhabol,

Nem akarok az dolgot törüē nekül had-
ni, miért hogy mind á ket res az ő hasznat
keresi vala, es annakokaert vetek az My-
letusheli polgarok eleiben, kik ez dolgot
el nem vegezhetuen, mondak hogy az A-
pollo Istentől kellene meg erteni, mit ve-
geznének önnön közöttök. Az Apollo pe-
niglen

niglen az ő templomból illien szózatot ad-
 da ki, hogy annak kellene az arani feket
 adni, a ki legh bölczeb volna. Gondolak
 az polgarok hogy ő közöttök tudosb em-
 ber nem volna egi Thales neuó bölcznel,
 ki minden fele tudomaniokban fő mester
 vala. Ez Thalest olli nagy bölczületben tar-
 tottak az Görögok hogy ha valakit fölöt-
 teb akartanak diczerni, csak azt mondot-
 tak hogy második Thales bölcz lehetne, es
 ennekokaert az polgarok aiandekon ő ne-
 ki vittek, de ő az aiandekot semmi modon
 el nem akara venni, ez okaert, mert nem
 vele magat olli tudosnak hogy az Apollo
 ő neki akarta volna küldení ez illi draga
 araniból csinált három labu feket. Kúlde
 azért Priene városban az ő sombedgianak
 Bias neuó bölcz embernek, de azis magat
 mentuen kúlde Lacedemon városban az
 Chilo bölcznek, ez penig Solonnak, So-
 lon peniglen Rodus szigetben Cleobulus-
 nak, ki kúlde Pitthaculnak, es az Perian-
 dernek, ki vagi tudatlanfagabol, nem ert-
 uen hogy immar Thalesnel volt volna, vag
 szabad akarattiból kúlde Thalesnek ki
 iollchet el yeue de mind az által nala nem

akara tartani, hanem bentele az Apollo
Templomának, miuel hogy az ISTE N
minden emberrel bölczeb es tudosb vol-
na es innen költ hísem közönseges befe-
ben, hogy het bölcz ember volna Görög
országban. Iol tudom hogy ez historiat ne-
meliek külömben beszélük, hogy tudni
illik Solon bentele volna az Templom-
nak az arani feket, Thales peniglen egy
arani pohart de en csak azt akarom elő
beseleni mostan, az melliet töb bölcz em-
berék tudom hogy ioualtanak. Aescopus
azert mikoron ezekhez valo kiuansaga-
ban Görög országban ment volna, mind-
niaiat eggiüte talala Corinthus Varos-
ban, es ő velök egyetemben egy Szitthi-
abeli Anacharsist töb tarsaiual es az böl-
czeknek könetöuel.

Hitta vala oda őket Periander bölcz,
auagi hogy őket igen keduelte az bölcze-
segert, auagi penig hogy ebből ő neki va-
lamí diczireti lenne.

Ezekis kiuanniak vala Aescopust latni,
miuel hogy immar sok időtől fogua az ő
bölczesegenek hiret görög országban hal-
lottak vala, Mikoron azert az varoson ki-
uól az

uól az Periander maioriában íol laktanak
 volna, es kólomb kólomb fele dolgokrul
 solananak, emickózek Periander az kegie
 tlen birodalomrol, melliet az bölczek fő-
 lótte igen kárhoztatak, ezokaert, hog ez
 vilagon artalmasb dolog annal nem lehet-
 ne, vgi mint á ki minden szabadságot es be-
 kefeget meg rontana. Ezenközben hogy
 illienkeppen solananak Aesopus báfeddel
 ellenók alla es öket kezde igazgatni, hogy
 csak keueksegekben es hog az kóllegnek
 kedueben lehetnenek illien keppen akar-
 nanak solani az kiraliok es feiedelmek bi-
 rodalma ellen, Monda aztis hog ó neki né-
 tettzenek az Solon sententiaix, ki semmi-
 nek veli vala az Chroesus kázdagságot, es
 senkit halalanak elótte bodognak nem
 mond vala. Mert, vgi mond, meletlan vol-
 na az io szerenczet ez vilagon gonos szeren-
 czenek mondani, es ísmetlen az gonozt
 ionak, ha senki halala oraiglan bodognak
 nem neueztethek. Touabba monda ho-
 gi illienkeppen ez vilagon semmi bizoni-
 os es alhatatos dolog nem lehetne, ha az
 emberek eletekben bodogok nem lehetne-
 nek, De az mikppen az tista nap sep údóe
 szeren

szerez, ha peniglő felhőbe megien akkaron
homalios időt szerez addig az míg az felhő
be vagion. Azonkeppen minden embert
vagi bodognak vagi bodogtal annak mód
hatunk az ő szerenczeire es állapotaira
tekintuen, hanem ha valaki ebben akarna
bölcseséget mutogatni, hogy az embere-
ket is szerenczesnek mondana, de bodog-
nak nem merne nevezni. Mikoron ezt so-
lotta volna Aesopus, egy Boeciabeli inas
az bölczek seregeből az ő idetenek mi vol-
tatal nem gondoluan, elő sola es monda
Te vagie az aki ez giúlekózerben az kaz-
dagfagot nagjoknak böczülöd hogy nem
mint az bölcseséget es az tobagot. De miért
hogy az Aesopus beszedenek nem az vala
czellia, hogy ez fel rugo isfiit egy keucse
le ütterne, illien beszédet kezde befelleni.
Lydiaban egy ősvuer hogy lata az folio viz-
ben az ő kepet nagj erőssen kezde czudal-
ni önnon magát, es feiet üstöket meg raz-
uan, sebeséggel futkosni kezde mint ha ég-
lo sem erne ő vele. De ezenközben meg
emlekezuē rola, hog ő miből termett vol-
na, tudni illik az samarcul es az lorul. Te
czapa mind fület mind farkat, es eseben
vcue

31
vette hogy ő nem futhatna. Ez befeddel
meg fedde az Ináknak értetlen voltát. Es
az bölczek ismetlen meli dolgokorl kez-
denek önnön kőztök kerdezkődni. Az
kerdes peniglen ez vala. Mit tudna az ki-
rali vagi az fejedelem leg diczeretesb dol-
got tselekődni? Solon felele. En azt mon-
dom, hogy ha az birodalmat le tenne es az
kőssleg paranczolna önnön maganak. Mő-
da Aesopus. Tehat tennen magad miatt pa-
ranczolis hazad nepenek, es az gazdaságot
miert nē engeded az solganak. Szola Bias
az dologhoz. En azt mondok, hogy ha a
tőruennek is erkőlcznek es haēnos vege-
zeseknek oltalmazoisia lelend. Monda Ae-
sopus, hat, az kegielmed értelme ferint kel-
lene ioualni az Indiabelieknek sokasokat,
holott az fia az attiat fel bardollia es meg
esbi, az attia ismeglen az fiat. Thales felele.
Senki addig ne diczerie az kiralt, hanem
ha az ő birodalmanak olli modgiat latan-
gia, ki miatt idő nap elōtt semminemő ok-
kal az tistből le ne vettelek. Aesopus mő-
da. En illienkeppen inkab diczerhetnem
a kormaniosokat. Anacharsis monda. Ha
önnön maga bölczeb legend az tőtbinel.
Monda

Monda Aesopus, Tíz az alatta valók bo-
londog volnanak, Cleobulus igi sola. Ha
senkinek nem hishet. Aesopus ki veue sa-
iabal az befedet, es monda, minem az v-
forasokrol volna most befedűnk, a kik
mást meg nem hisnek, Pithacus sola mond
uan, Ha az ő iobbagit vgi birandgia hog
inkab szeressek őtet hogy nem mint felne-
nek tőle, Aesopus monda, Azt könnyen
megh czelekődheti lagi engedelmessege-
uel, ki miatt az atiaknak megh io fia es go-
nossza soktanak lenni, Mōda Chilo, Ha, vgi
gimōd, ez földiekről az menniey dolgok-
nak gōdolattira elmeiet fel emelendi, Ae-
sopus felele, Ezt ānak kelczelekedni a ki io
szerēzeiet a naptol es holdtol akarja varni
Mert minden embereknek ez közönfeges
tanulások, halando vgi, ne ercz felieb az
Isteneknél, Ez feleletek veghez menuem
mindniayan kerek Periandert, hogy őis
ez ő értelmie jelentene meg ki nagi gon-
dolkoduan monda hog az mit solottanak
az kirali diczereti felől az bölczek, azok
mind fő feleletek volnanak, iollehet Aeso-
pus eggiket sem ioualna, Ennekem, vgi-
mond, ez tettzik benne, hog az diczeret-
re méltó

re meliro kirali, à ki az énnön maga este-
segeből az Kirali melirofagot le akarja
tenni. Akkor Aesopus neuetuen monda,
Im az kiraly melirofagrol es diczeretről
disputalunk, sep dolog bizonyi hog az Ki-
ralifagbol kegielmed erremeuel le vonnia
De czudalom meg Solon yramnakis ertel-
met, ki az meg holtakat nagjoknak boczúl-
li az előknel, tuduan hogy az holtak erze-
könség nekül leuen semmit nem tehetnek.

De Solon giöniörködüen az Aesopus-
nak illiēbeü bešedeben, kezevel feiet meg
dörgölgete, es miért hog ő előtte ül vala,
monda neki. Tegah nem tettzik teneked,
hogi iob volna az Kirali melirofagot el had-
ni hogy nem mint abban lenni.

Monda Aesopus, bezzek ennekem nem
tettzik, miért hog az Apollo verfeis à mel-
liel teneked solott vgian ezent tarttia es
bizonittia, monduan. Czak az à bodog
varas à kiben egi feiedelem lehet. Es bizo-
niara soha io feiedelem az nē lehet, az ki-
az hadban inkab kivan vešteni hogy nem
mint nierni. Es soha az io pafior nem lehet
à kinek az niayara gondv felele ninczen,
Summa ferint, valaki ualamit io akarattia-
bol nem

bol nem tselekezik, minden dologban annak ala valo elömete lehen.

Ez fele bebetgerelőket az bölczeknek ez után az Chroesus Kiralnak hat meg vuttek ki ioliehet az bölczek értelmet diczere, de az egi Aesopust mindnyájanal főbnek itelte, es mikoron mondana hogy ő azokat mind fel ment embereknek iteli, monda hogy az Phrygyabelit meg fellieb valonak tartana, melli befeddel vegezetre példaiul fokban eltenek.

Vgian ezen lakodalombā mongiak hogy a gazdaisok dolgokrol kerdezkedett a bölczektől, de Aesopus mindeneknek feleletitekessen meg ezúfolta. Az kerdesk pedig illienek voltak. Miczoda, vgi mond, legh regiebb? Mondanak hogy az idő. Felele Aesopus Sőt inkább az Isten, ki nek sem kezdeti sem vege ninczen. Touabba kerdek mi volna legh nagiobb? Mondak hogy ez világ, Aesopus felele, Sőt inkább az heli ki ez vilagot be foglallia. Miczoda vgi mond, legh sebb? Az vilagossag, Aesopus. Inkab ez világ, az kiben minden fele sepleg vagion. Miczoda legh bölczöbbs? Az igazsag, Aesopus, Sőt inkább az idő mel liben

liben külömb külömb fele dolgok talál-
tanak es ez vtannis talaltatnak. Miczoda
legkőzönlegesb: Az Halal: Aesopus mō-
da. Az Remenleg, melli meg marad ha
mindenünk el vesis. Miczoda legkőbb:
Az Isten. Aesopus. Inkab az iofag à melli
nekül semmi io nem lehet. Miczoda legk
gonozb: Az gonoz ferentse, Aesopus. Sőt
inkab az gonofag, melli mindent meg ru-
tit es meg vesítőget. Miczoda leg erősebb:
Az ferencze, Aesopus monda, Az fűk legk
ki mindent meg giöz. Miczoda leg kőn-
nieb: Az giōni őrüleg. Aesopus. Inkab az
mi természet ferint valo dolog.

Ezenközben penig mikoron az pohar-
giakran elő kernek, es egymásra nagi vi-
gan kőszőnek, Anachrasisarrol kezde dī-
putalni, hogy az rebesleg volna az italnak
vege. Melli mondasrol Aesopus illienke-
pen kezde solani, Az pasztorok, vgimond,
egi iuhot mettzenek, es az kutiaban iol-
laknak vala vele, de az farkas az aito elől
latuan, es efeben veuen mit ezelekődne-
nek monda, Ha en meg ennem csak az
eggik barani fiatis, ezentől mind ream ta-
madnanak, ők peniglen im meg az anni-

E

atis meg

atis meg esik. Melli befedden nagy erőssen
kezdenek ő raita czudatkozni, es az ő sa-
traban giőniörkődni, kiből az ő neue egeš
görög országban el hirhedek.

Nem sok idő múlva ez vtan Aesopus Asi-
aban által ment, es az mint el vegezte va-
la magaban. Babylonia fele indula. Melli
helre mikoron iuta, nem sok idő múlva az
kiralnak felette igen kezde keduebē lenni

Mert az időben miuel hog felette igen
nagy bekešeg vala, az Kiraliok csak az i-
ralnak oluafafaban es az kerdezkedelekbē
magi meseknek, meg feitefeben űoktanak
vala giőniörkődni, mellicben ha valaki-
nek io elmeiet lattiak vala, az olliant az ki-
raliok megis űoktak vala bőczőleni, es a-
iandekozni. Annakokaert miuel hog Aes-
opus ez fele dolgokban fő mester vala az
ő elmeienek eleštegeert, az kirali őret felet-
te igen kezde bőchőlleni es aiaandekozni.
Es miert hogy Aesopusnak fiai nem vala-
nak, hogy lehetne kiben giőniörkődnek,
es ki ő neki taplatoia volna venšegenek i-
deien, az Kirali akarattabol fogada fiuul
maganak egi tištes inast, ki io nemből űū-
lettetőtt vala, de űegheniűl el vala, es mind

az által iő elmeiőnek lattzik vala, kit mind
 tulaidon fiat minden fele deaki tudomani-
 ban igen ſepentantit vala, okratuan űtet,
 minemő wton kellene menni az bodog e-
 letre, es az emberek kőzőit valo diczeret-
 nek meg nieresere. De miert hogy az go-
 nos termetet semmi nemő oktatással ioua
 nem lehet, az ő termetet ſerent valo go-
 nosſagatis az ſorgalmatos tanitas iobba nē
 tehete. Annakokaert el vegeze magaban
 Aefopus hogy őtet el űzne tőle. Melli ſan-
 dekat mikoron meg ertette volna az Inas,
 az mint az gonosoknak termeteti ſokot
 czelakődni, az ő gonosſagaban előb előb
 kezde menni, hogy illi bosufogat ki tőlt-
 hetne, Egi leuelet ira azert az Attia neue
 alatt, mint ha Aefopus ő maga írta volna,
 es abban magat aianlana az kőzel valo fe-
 iedelmének hogy az ott valo Licerus ki-
 ralt ő el veſtene. Es ezt ez leuelet az Inas
 viue az kiralnak, es az Attiat erőſſen be-
 vadola illi moddal, hog az kiralnak arulo-
 is volna. Boezanatotis kere az Kiraltul ho-
 gi ſiu leuen az attiara ſolana, ielentuen ho-
 gy ezen ő neki nagi haborufaga volna, es
 ennek ez dolognak ertelme iol előtte for-

gana hogy nem kellene embertelenül cze-
lekódni az attia ellen, es hog iol tudna mi-
nemó beretettel es tistelettel tartoznek az
fia az Attianak. De miért hog hazamat in-
kab kell bóczólnóm es az kiralnak eletet,
annakokaert nem akartam ez dolgot el rit-
kolni. Az kirali ingien sem gondola hog
ez dologban valami czalardság volna, es
annakokaert olli nagy örömeft halla az ő
szauat mintha igazat szolana, es ő hozzáia
nagi io sandakban volna. Ezkeppen az
dolgot iol meg esem ertven, paranczola
hog Aesopust azontul meg ölnek. De az
kikre bizta vala az Aesopus halalat, miuel
hog mind az ideigle valo artatlanisagat iol
tudgiak vala, es az kiralnak hirtelen hara-
giat mar esőkben vöttek vala. Aesopust
el reitek, es az kiralnak azt mondak hogy
feiet vöttek volna.

egi keues idő mulua Aegiptusban Ama-
sis kirali meg ertuen hog Aesopus meg
holt volna, igen öröle raita, es azért egi
levelet küldé az Licerus kiralnak Babylo-
niában, melliben kere őtet, hog olli azzo-
kat küldene, à ki ő neki az föld fölött es
az egh allatt egi torniot tudna rakni, ez
mellet

mellett peniglen olli embertis köldene, az
 ki minden kerdezkedesekről tudna io
 modgiaual felelni. Az kirali nem tuduan
 semmit tenni, miuel hog sem ő maga, sem
 az eges varosbeliek ez dolozhoz nem fer-
 hetnek vala, es miuel hogy immaron az
 Aesopus ellen valo haragiatis az Kirali el
 nullata vala, fólótte igen meg somorodek
 siueben, es nagi bannatal kezde az Aeso-
 pust kerdezni, monduan, nagi giakorta
 hog az ő eletet, ha lehetné országának fe-
 len meg valtana. Az kiralnak illi szauat hal-
 uan azok az kik el reitóttek vala, ielentek
 hog meg elne, es azontul paranczola az
 kirali hog őtet elő hoznak. Aesopust azere
 nagi robbason es yndokon elő hozak, ki
 mikoron az kirali előtt meg allot volna
 igen sep felelettel meg bizonyita es elő be-
 selle az kiralnak az ő artatlanfagar, es á
 mit hamissin rea költötenek vala mind
 semmiue teue. Akkoron az kirali nagi hir-
 telen fel haboroduan, az Inast, ki őtet be
 vadolta vala, nagi sórniú kinza sokkal pa-
 ranczola hog meg öllik. De Aesopus kő-
 niórúltien raita, eletet meg niere es ismetiē
 hozzáia fogada, gondoluan hog ez vila-

olly ereztett lator ember nem lehetne,
à kinek illien io tetemeni által meg nem
kellene iamborodni, es annakokaert re-
mente hog az ő fogadott fia annak vtanna
kedue berent akarna eletet rendelni,

Herodotus az ő Historiáianak harma-
dik könyueben vgian ezent bešelli Chro-
sufrol es Cambyesről az Cyrus fiától, ki
paranczoluan hog az Chrosust meg öl-
nek, minckutanna meg erte hog meg nem
holt volna, nagi úrómben lón, de mind
az által azokat, à kinek paranczolta vala
hogy meg ölnek, miért hogy az ő paran-
czolattában el nem iartanak volna, mind
meg ölte.

De hogy az Aesopus dolgarol szólunk,
meg erte az Aegiptvsbeli királnak kiuan-
figat, es csak ezt felelte reza, hog mihezt
raus kezdene lenni az kišet az kirali ki-
uanna, azok ő hozzáia el mennenek. Az
fiat pedig az Kirali elől haza viue, es mint
annak előtte szokta vala, igen sepen kezde
tanítani, vgi mint es kőuetközendő tanít-
tásnak rendből ki tettzik, melliből eginé
haniat im elő őamlalok azoknak eppüfe-
kert az kik ezeket olvasni akariak. Gia-
korta

korta azért illiēn sokual tanittia vala az ő fiat, monduan.

Az Istent nagi felelemmel tisztellied minden lelki erődből es tókelleterességödből, nem kep mutatás sērint sem penig tettetes sēmséggel. Es soha ne vellied, hogy csak neuezet sērent volna az Isten, es nem valokeppen, ā mint nemeli Istentelen emberek azIstenröl soktanak velekedni, de illi ertelomben legi hogy az Isten mindenütt ielen vagion, Erős, Hatalmas, Igaz, es kinek birodalma mindeneken vagion. Tovabba soha ne remenied, hogyte valami czelekedetedet Isten előtt, el rōiithetned, mert nem olli kōniū az Istent, mint az emberek meg czalni, miert hog az ő sēmei mindeneket által latnak, az mint az Hesiodus tanit, hogy az Istennek sēme mindent lat, es mindent meg tud. De sőt meg az napnak senicis killieb nem teriedhet az Istennek latasanal, ki mindent hall, es mindent ešeben vesēn, es az ő latasa előtt semmi magat el nem reitheri. Annakokacs meg olli gonossagot se czelekedgiel, az kit el titkolhatnal, sőt abban giōniōrkōdgel hogy semmi rēsed nem volna meg az

fele vetekbennis, az kiket emberek meg
nē tudhatnanak, Az mint az regi bölczek
erról nyltuan valo paranczolatott adtanak,
monduan, Minden te dolgaidban feltied
az Isten, melliet hog ha czelekődendē
ennek örök emléközetre valo hátnat ve-
sed. Visfontag azért az mi gonozt czele-
kődendē, büntetes nekül az nem lehen.
Eznek vtanna, vgimond, szerelmes fiam,
otliképpen tisztellied az te sűleidet, az mi-
nemő tisteleitót ki uannal az te magad fia-
tul. Mert esedben vegied, hog Isten ezt
ezképpen rendelte az természetnek törve-
nie serent, hog minden embörnek ollian
fiai leñnek az minemő volt Átiahoz s. An-
niahoz. Ezeket esedben sedegeduen tel-
lies eródból erre igiekőzzól, hogy mindē
embereknek szolgálhas, es hogy ha valami
ben őket nem segetheted, mind az által se-
kinek soha ne arcz. Főkeppē penig azok-
hoz legi io akarattal, es azokual tegi legh
jobbán, az ki uel természet serint valo nia-
yassigod es baratsigod lehet. De nem csak
erre igiekőzzel, hogy valami bűnben es
fertelmességben magadat ne zuassad czele-
kedeted miatt, hanē meg sauvad iarasaualis
Mert

Mert nem csak az czelekedetben lehet
 az gonoszság, hanem még az szólabannis.
 Annakokáért az mint az emberi okosság
 az jószágos czelekedésre int természet se-
 rint, az onkeppen minden kiuanságdat az
 bolond hordozzad, hog' valamikeppen te-
 gedet gonoszságra ne háiczanak. Az tanu-
 ságban pedig mind addig kiuani elő men-
 ny, az meddig elmedben valami tudatlan-
 ságot erzened, es nagjób nierelegnek tar-
 czad ha jó mesterre találkozhatsz hog' sem
 mint ha sok pénzt nyerhetnélis. Eztis eűed
 ben vedjed, hogy az embereknek giakor-
 ta vgi esik dolgok, a mint a gienge plan-
 taknak, kik ha jó helyen teremnek es ha jó
 módon bannak velek, sepen fel nőnek es
 giómölcsöt teremnek, ha pedig velek
 nem bannak rut horgason neuekődnek fel
 es vgian azon állapotban maradnak meg.
 Ezenkeppen ha az gyermekfeekben, vala-
 kit tisztán es tisztelleguel tartnak fel, ez se-
 rent az jó czelekedetnek általa olli
 giómölcsöt kinek diczereti es meltosága
 mind öröcke meg marad. Mert az embe-
 rek, az kiknek elmet es okosságot aiande-
 kozott az Isten, ha magokat tartandgiak

az io Deaki tudományoknak, es minden
nyztesleges czelekedeteknek paranczolatí
ferent, az Istennek nagy io es felid terem-
zett allatiua valanak, viőontak peniglen ha
az tanusagot meg verik, avagi gonosul
soktattiak magokat, minden fene Bestia-
nal oktalamba es kegyetlembé lešnek.

Somma azért ez, hogy az tanusagra ig-
lekőzzel, az melliben minden iošag be va-
gion foglaltatua. Es el higged hogy semmi
olli iošag nem lehet, ki mind végiglen ep-
pen meg maradgion, hanem csak az böl-
czeseg es az io czelekődet. Az mihez pe-
niglen tanusagoddal es munkaddal fertel,
abban te magadat űntelen gyakorliad, hog
az tőkelletesen meg maradgion elmedben
Mert az miképpen űdalmazásra melto ez
illien ember à ki semmit nem akar tanulni
Azonképpen vagion ennekis dolga à ki
tanusagauat es restiegeuel azt el veszi, à
mihez sok űő tereűeuel es farasagauat iu-
tott. Tonabba ne veld azt mindenkoron
bölcs emberek à ki vagi magira tartia ma-
gat, auagi nagy komor modő seie le fűgges
tue iar. Mert az bölczeseg az embereket
egi keueűe kemennie teszi, de nem keuelle
sem

sem pedig embertelenne. De talam ker-
 hetned hogy mi volna a iofag. Vedd ebed-
 ben azért hog semmi nem egiéb, hanem az
 embernek magát meg oní olli dolgoktul,
 kikbē nem illendő eletet foglalni, mint ez
 fele dolgok, az Harag, iregileg, keuelleg,
 gúlósegh, buiasag, fóluenleg, feletteb va-
 lo vigalagh. De meg lassid hog hitednek
 mind órócke alli. Az hazugfagot pedig
 mint egi sentleg tórest túled el tauoztal-
 sad. Nieluedet zablan hordozzad mert az
 nieluesek es czaczogo emberek soha az i,
 gassagban nem gióniórkódnak. Fs bizo-
 niaual soha igazbat nem folhatott az, mint
 a ki mondotta, hog az iok soban sog alha,
 tatlan hazugfag legien. Ennekfelette az iá-
 borokual tartfad barattfagodat, es azokual
 niayaskodgial. Mert ez reghi sententional
 semmi igazb nem lehet, kinek sommaia ez

Az ioknak niayassagabol iofag adatik.
 Azert ha io akarš lenni, tartts iokkal niay-
 assagodat. Hatórtenet serint gonofok
 köziben adandod magadat. El hidgied ho-
 gy azontul minden előbbi ebed el ves.

Mert, vgimond, mikeppen az Habarni-
 cza ollian sinóue lefen a minemő kóvik la
 hoz

hoz ragaszkodik. Azonkeppen minden ember olli erkölczűe leűe, az minemők azok kik között gyakorta forgolodik. Annak fölötte az kölfegnek sérentiaia es faua gyakortalossággal igen artalmas, es sok embereket megbant, s-annakokaert magadat meg kell tute önöd. Ebris meg erted, hog az gonossag nem tisztessages, de gyakorta hasnos. Az iamborsag pedig mindenűt diczeretes de gyakorta hasontalan es igen fűkűlkűdű. Bizoniaual pedigten senki hamarabbán tisztet nem nierhet, sem diczeretet sem hatalmassi nem lehet, mint ha az emberek űretionak, es igazsag feretűnek itelendik. Annakokaert igi higgyed el magadban hog az ioűag es igazsag az emberek között nem csak diczeretes, hanem meg hasnosbis az gonossaknal es alnoksagnal.

Touabba mas embernek dolgaban magadat ne akard elegetny, az czendeű eletűd feressed, es mas embernek dolgaban es czelekűdetiben valo practicalastul magadat mindenkoron meg vonpiad.

Mert minden fele vatos, es akarműnemű haz nepeis akkor io modgiaual birattarik, mikoron

mikoron az benne valok inkább szeretik az
czendesseget es bekeleget, hog nem mint
az haboru sagot, es az percolast, az igazsa-
got, hog nem mint az hamillagot es in-
kab meg akarnak az o ianokkal elegendni
hog nem mind az mas embereben kapni;

Ha mas ember felol valamit diczerettel
sola, azt mind semminek tarisad ha vgian
azon felol valami gonos sonak helt akar
adni. Hat nem csak nieluedet de meg
fuleidnekis hallasat az gonosstul es em-
ber ragalmazastul meg fogiad,

Mert ez fele vetektol minden embernek
forgalmazolon magat meg kell oni, melli-
bol mind o maganak s mind masnak kara
kouetkozik. Mert az ki nielueuel mas em-
bert ragalmaz, az annak hircben neuben
nagi kart resen, az kit hata mege meg fol.
Azis peniglē az ki az ragalmazasnak hal-
gatoia, es abban giōniorkodek, tauol leuō
barattinak neuet elarullia hog olli dol-
gokat akar hallani o felole, kiknek valosa-
garol semmit nem tud, sem ert. Es illien-
keppen az emberek kozott egy fegeni em-
bernek feien, ki mas ember ragalmazasat
o felole sem nem erti, sem nem tudgia, ket
niaualia

niaualia sokot elni az ember rago tőkellel
lenek miatt. De te az te sítuedben minden
fele dolgokrol tistestlegel es diezirettel
gondolkodgial, es az Istentúl az te gondo-
latodnak bogog veget variad. Meg emle-
kezzel touaba ez vilagi dolgoknakalharat
lan allapatiarol, hog az gonos serentseben
ketlegbe ne essel, auagi io serenczedben
fel ne fualkodgial, Semmihez peniglen in-
kab magadat ne tartsd mint okostagod-
hoz es lelki esmeretedhez, Mert ez embe-
ri dolgoknak ala valo voltaban semmi. ez
vilagon dragab es böczületesb nem lehet,
mint az io elme es az io lelki esmeret.

De három dolgot vegi esődben kiket
ha megh tartandá soha meg nem banod.
Elofőr, ha io reggel dolgod hoz fel kelen-
deü. Az vtan ha valami iot tanulandá. Har-
madfőr, ha iamboroknak solgalandá. Az-
ert az Buialagtól es az tobzodástul, főkep-
pē penig az resleglegtől magad meg oyad.
Mert nem csak az venseg sokta az embe-
reket marczonakka es giermekekke ten-
ny, de sokual inkab az bor ital, es annak o-
kaert az resseg embert meltan soktak ha-
sonlitani az meg faratt deczek lohoz, ki
magat

magat az hambol ki sakasruan fellel bu-
dosik. Mert az bor iuo embernek feie es el-
meie el forduluan, semmi nalanal sem be-
sedeben sem czelekedetiben iob maiom es
nagiob bolond nem lehet. Hasonlatoskep-
pen az keuelsegről meg oyad magadat, de
aztis el tauoztasd hogy mindeneknel alab
valo ne legi. Mert ez fele feletteb valo ma-
ga meg alazas miatt sok emberek nagi se-
renczetlenségben es karban hoztak mago-
kat. Iobnak vellied peniglen ha valamelli
dolognak el kezdesere syethettz hog nem
mint veghez vitelebē habahurgialkodnal.
Azert az alkolmatossagot mindenekben
iol meg lassad, Mert valamit ideickoran
nem czelekedel, azt tudgiad hog nem di-
czerendő dolog. Vegezetre peniglen az
Kiraliokat es feiedelmeket, es minden tisz-
beli semelleket, kiualtkeppen tisztellied es
bóczúllied. Mert az embereknek io alla-
pattiok csak addig maradhat meg, mig ez
fele gonduiselő emberek lesnek, az kik az
bűnösöket meg büntessek, az artatlanokat
penig oltalmazsak.

Ezekuel es illien sep besedekuel nem fű-
nik vala Aesopus mindennap tanitani az ő
fiag

fiat, De ő ez fele íntefekuel nem csak hog
iobba nem leſen vala, de naponkent go-
noſſabba valik vala. Mert ſemminemű ta-
nitas es oktatás ezt veghez nem viheti, ho-
gy à kik természet ſerint idegenek es el ſa-
ionultek az iobágrul es iókelleretlegről,
hog azokat meg ſeledicheſſe, emberſege-
ſekke tegie, es io tudományokra tanitſa-
ſa. Annakokaert nagi igazan mondotta az
Euripides bölcz, hog enni ſántalá meſter-
ſegek között mellickek az éberek elnek,
meg ſoha olli nem talaltatott, à ki azt
reherne, hog az eſtelenőkből eſefek lehet-
nenek, es az okalanokból okoſſak. Mert
mikeppen ha az io edes bort, az ettzetkő-
ziben öntőd, azontul ettzette valik, es min-
den edeſſeget el veſti. Ázonkeppen az
gonoſ természetű emberek valameni io in-
teſt halnak, azt azontul meg veſtik, es az
ő természetek, ſerint el formaliak. Ezt e-
ſőkben veuen az bölcz Pythagoras rani-
tuany közönſeges pelda beſeddel giakor-
ra ſoktak vala mondani, hog nem illenek
az diſnoknak adni az giómbert, az az,
nem kellene az io es drága íntefeket az
hituan emberekre veſtegetni.

De immaron Tauas, kezdett vala lenni,
anākokaert Aesopus magat keleti vala az
Toroni fel rakasara, kiról izent vala Ba-
byloniaban az Aegiptai Kirali.

Ez ó keşöletiról penig illien modon sol-
nak az regiek, hogy kefellióket soktatott
volna meg, es azokra kórözöt kosarokat,
es az kosarban kő miues beršammal vala-
mi giermekeket úttetett, az kiuel az kefel-
liók fel rópülhettének. Es mikoron Aegi-
ptusban iutott volna fel rópituen óket ie-
lente az kiralák es az vduar nepenek hog
az kőmiuesek ielen volnanak a kik a föld
fólótt es az egh alatt torniot rakhatnank
ezak hogy az kirali paranczolattiból kő-
ueket ádogatnanak fel nekiek. Az gier-
mekek peniglen hogy. iol fel kerekette-
nek volna, ala kezdenek tekintelni es úvol-
teni, hogy immaran adnanak kőueket fel
es az fundamentomat meg vernek. Mellé
czudat latuan az Amasis kirali, kerde Ae-
sopustól, ha Babytoniaban tób sarnias em-
berek teremnenek es talaltathatnanak. Fe-
lele Aesopus, hogy az ó kirallia iobbagi-
nak ez leg kissebik diezerezók volna, Mő-
da az kirali ismetlen. De hol vagion az áki

minden kérdésre meg tud felelni? Felele
Ætopus. Nem messze vagyon, vgi mond,
Az kirali peniglen minden felől az hires
neues bölcz embereket be hiuatta vala kik
nikoron le telepettenek volna, kerde az
eggik, Ha többen volnanak az holtak vag
az eleuenek, Felele Ætopus, Bezzek az
eleuenek többen vadnak miuel hog' a kik
meg holtanak immaran ninczenek. Az ma
sikis kerde, Ha az tengerbe auagi ez föld
den volnanak nagj ob allatok. Ætopus mō
da, Ez földön, miuel hog' az tenger az föld
nek csak eggik része. Az harmadikis mon
da, Mond meg ennekem ez földön miczo
da okosb allat? Felele, Az, vgi mond, a kit
meg az ēberek okossagokual meg né fog
hattak. Az negyedik kerde, Ha az nap vol
na eleb vagi az Ey. Monda Ætopus Az
nap az cynel egi nappal volt eleb Az ötö
dik kerde, Husz seker fanak meny füstü
volna, Felele Ætopus, hogy kőniü volna
azt meg mondani, mert ha a meg egett fa
nak ki tudnak belőle az hammat, az többi
mind füst volna. Es ez vtan monda hog' az
homalioskerdesőknek homalios feleletine
kis kellene lenni, akkor azért töb kerdez
kódók

ködök ióuenek elő, kik között az eggik
 tamazta ilien kerdest. Giakorlatossággal
 vgimond, hallottam, hog az vasnal semmi
 erősebb ninczen, kiuel mindent az ember
 meg ronthat, de en azt gondolom hogy az
 kouaczi erősebb az vasnal aki az vasat meg
 lagittia es meg haitthattia. Noked azért Ae
 sope mi tettzik ez dologban? Aesopus mō
 da, En, vgimond, az kouaczi anniat erősb
 nek velem, miuel hog ő hordozta az ko
 uaczot az ki az vasat meg ronthatia. Ez v
 tan az másik illien meset kerde tőle. Miczo
 da, vgimond, hog az tengerben es az ege
 földön egi dolog vagion, ki elősor es vtól
 sor igen nagí, az közepiben penig igē ki
 ezin? Felele azontul Aesopus, Hog reguel
 es estue leg nagíob volna az arniek. Ez v
 tan az harmadik monda, Hogy fámlalna e
 lő minemő allatok talaltathatnanak az eg
 ben, vizben es az földön. Aesopus semmit
 nem kesuen ez dologban, neueze az Éber,
 Holtot, es kígior, minemő allatoknak neue
 az ege minemő czillagokat hinac. Touab
 b, az eggik ismerlen illien meset vere eley
 bē. Egi embernek tizenket fia uagíó min
 deniknek harmincz harmincz leania va
 gion,

gion, kik közül nemelliek feierek, nemel-
liek, feketek, soha meg nem halnak, de eg-
gik az másik után el mulik. Aesopus róui-
dedē ezt felele, Eftendebē tizenket holnap
vacion, es ezekben vadnak az eyek es az
napok. Eggik ismer monda. Mese mese, kee
egimas feretō atiafiak vadnak, de soha egi-
mast nem lathattiak, es eggik az masiktul
sületterik. Aesopus monda, hogy ez iege-
zene az atiakat es az veannok valo vnoka-
kat. Az harmad: kis kerde, Miczoda, vgi-
mond, az a ki iffiu koraban igen nehezy
ven koraban penig olli kōniū hog az föld
fōlōttis vgian rōpūlhet. Aesopus felele,
Hogy az volna az el vesēndō viragnak pi-
hes kōpūie. Az negyedikis kerde illien mo-
don. Mese mese, Telben el megiek, niarba
haza iōuók, siimat el hagiom, kiket mas
tart fel, vegezetre engemet fontmon
es mernek meg. Monda AESOPVS,
Hogy az kakuk volna az, Az ötödik
illien kerdes tōn, Nem kiuanom,
vgimond, s-barne legien, de ha lenne
masik nekül nem akarnek lenni Chroe-
sus kinczeertis. Aesopus monda. Hogy nē
kiuanna az eggik semenek vaklagat, sok-
kal

kal inkább mind kettének. Az hatodik ker-
 de. Miczoda, vgi mond az mit minden
 ember kiuan, kit ha nem nyerhet akkor egí
 filieren sem venne meg, Aesopus monda,
 Ez az venleg, kit minden embet kiuan, de
 vegre igen meg vnnia. Az Hetedik illien
 meset vete eleyben. Mese mese, egy kis aito
 nekül valo hazban lakom az lopoktul nem
 felek, de en mind öröcke, lopok, harom Eö
 tû mutattia meg az en neuemet, kik közül
 az eggik negiuent, az másik negi százat, az
 Harmadik ket százat iegiez. Aesopus mon-
 da hog az Eger volna, kit az görügök illi-
 en modon irnak ki mus, es az első bötü,
 M, iegiez negiuent, az másik, V, negi szá-
 zat, az Harmadik, S, ket százat, Az nioleza-
 dik monda, Mese mese, Sem vagiok sem nē
 vagiok, meg halok es egiser mind fel ra-
 madok, es halalom ennekem elletem. Mon-
 da azontul Aesopus, Hog ez semmi egyeb
 nem volna az Phoenix madarnal.

- Azert ez fele sok besed van meg valla
 az kirali hog Aesopus az ő bölczeit mind
 meg giörzte volna besedeuel, es nagy di-
 czirettel, Aesopust Lycerus Kiralhoz Ba-
 byloniaban hatra küldte, Mikoron peni-

valamení ideig immar Babyloniabá kelette
volna, felette igen kezdé kívánia hog Gó-
róg országot láthatna. Mert igen kívánia
vala az bölcz embereknek niyassagat kik
uel az előtt elt vala nagí niyasságauat, gíó
niörködüen az Görögöknek embersege-
ben es feled erkölcsökben. Azert az Ki-
ralteul el keredzüen illi ok alatt, hog men-
től hamarab lehetne Babyloniaban hatra-
terne. Egeé Görög országon által mene, es
nagí faradsággal minden varast meg íara,
valahol bölcz ébereket halhat vala, es min-
denikuel olli módó íol es niyaskodik va-
la, hog mindniayan ío ertelemben lenne-
nek az ő efellege es bölczefege felől. Mi-
koron peniglen egeé Görög országot el-
íaruan, Delphus Szigetben ment volna, a-
nagí hog íóuendót kerdene, anagí peni-
glen, miuel hog velte, hog az ottvalo em-
berek íó bölczek volnanak, Miuel hogy
ez helí mind ez egeé világon nagí híres ne-
ues vala az Ápollonak íóuendó mondasá-
ert, kí az ő templomahol bizoníos valast
íokott vala adni minden fele embereknek
Kí tól Chroesus kiralis tanaczot kerde mi-
koron Cyrus ellen hadat akarna támaszta-
ní,

ni, de először ötet, az mint Herodotus írja, czudakeppen meg próbála. Mert az kiket hozzája küldött vala meg tanította vala, melli oraban kerdenek meg az Istent, hog akkoron mit czinalna Chroesus. Ő peniglen az oraban magát bezaroluan kiraly hazaban, egy vas fazekben főz vala barani hus között tekenős bekat, melli ő czelekedetiről az Apollo papia illien feleletet rón. En vgimond, aztenger feuenienek samat iol tudom, es az tengernek mel feget, sőt az nemanakis szauat meg errem, es a ki halgatis tudom mit akarna mondani. Mostan azért erzem, az szagat, hogy az tekenős bekat forallia Chroesus barani hus Között egy befődött vas fazekben, es illiē felelettel haza menenek az kőuetek.

Mikoron azért Aesopufis ide iött volna, meg erre hog kőlömb emberek laknanak ott hog nem mint ő velte volna. Mert latta hog igen keueliek volnanak, az nierefeget igen szeretnek es akarkitis azontul meg czufolnanak, melli meg habroduan siueben, az ott valo embereknek gonossagat illiē hasonlatossagual ielente meg, Hog, vgimond, ez Delphus Sziget ollian-

nak lattának mint az tenger vizeben lab-
bozó vésző, kik az paron allok valami
ionak velnenek, de közel menuen hozzá-
ja meg esmernek hogy lemmire kelle vol-
na Ezenkeppen arról az helyről az idege-
nek es taol leuők igen io ertelomben vol-
nak, miuehogy penig ő közel iött vol-
na hozzája, alaualonak esmerne.

Effele befüden igen boskodnak vala
az ott valo fő nepek, feluen raita hogy
egiebüttis ő felötök illienkeppen solana
es ertene, es ebből az ő hinek neuők
meg kissebütné. El vegezék azért
hogy ötet meg ölnek, es tisztelésekben
meg maradhatnának. De miért hog titkon
ezt nem czelekedhetik vala, hogy niluan
ötet meg ölhetnek alattomban szerzenek
egiarani pohart, es egi legenniel kötte-
tek az ő malhaiaban, mikoron sinten el a-
karna menni. Ebben el iaruan, mikor ő Ac-
sopulnak es dolog tutlara nem volna, es im-
mar az városbol ki ment volna. Az város-
beli poroslok vtanna menenek, es ötet el-
eruen vgimint sentseg töröt, meg fogak
es az városban hatra hozak. Mikoron pe-
niglen magat mentene, es ielentene hog
sem hlre

hire sem tanácsa ez dologban nem volna,
az kösség előtt malhajat fel mettzek, es
mindenek lattara az pohart belöle ki ve-
uen ötet az tömlöcbe vetek,

Mis nap elő hozuan, iollehet forgalma-
toson mente magát az vadolas ellen, mind
az által feiere itelek, hogy eleuenen egi kő
siklarol az tengerben vettetnek. De Aesop-
us felette igen kiönörge nekiek, hog az
ő maga menteler s. egi keues vtolso befe-
det hallanak meg, kire ötet rea szabaditvan,
illien befedet kezde ő nekik befelleni. Eg
eger, vgi mond, hiuott vala egi bekat lako
dalomban es mikoron ütett be vitte volna
egi nagi tarhazban, es iol akarta volna ott
tartani, monda, io baratom vigan lakozzal,
es enni iobol egiel, kinel velem hogy ki-
uanfogodnak eleget tehettz. Az Beka meg
iregieluen magaban az Egernek illien bo-
doglagat, latuan hogy ő mindennap nagi
giönörűségben elne, az beka penig csak
az sarban heuerne, kinana az Egeret el ves-
teni, es nagi io keduet hozza mutatuan ő-
tet ismetlen vendegségben hiaz, ielentuen
hog iollehet ő ollian frissen az egeret nem
tarhatna, mind az által io akarattiat megis

es az miuel ő birna, akarna még mutatni
Touabba, vgi mond, miért hogy te az viz-
ben nem szoktal iarni, hogy inkább hozzam
tudgi ióni, mi egi ezerna ballal az labadot
en hozzam kötöm, es vgi menniünk az en
hazamhoz. Tettek es bolond egernek az
ő tanácsa, es hagia magát kötni az beka-
hoz, ki az vizben ala vgorduan es fenekre
menuen az egeretis vtanna vona, ki miko-
ron latna, hog az vizben meg kellene ful-
ni, monda, En, vgi mond, iltien méltatlan
halalomrolt nétehetek, bofut sem alharok,
de mind az által iol tudom hogy az en hala-
lomert valaki bofutt all. De az beka ez be-
seduel semmit nem gondola hanem vgian
bele őle az vizben. Keues idő muluan lata
egi Heya hog az eger az visen fellől lab-
bana, hozza luita es mind kettőt fel raga-
da, es az egeret el faggata, az bekat soka-
iglan vondoza. Ezenkeppen, monda Ae-
sopus, enis nem tudom mikeppē alhatnek
bofut az en halalomert. De ezt iol tudom
hogy bofűu alatlan el nem mulik, De ez
fele bebediuel semmit nem hasnala az pol-
garok előtt, azért paranczolak hog az ho-
her dolgaban el iarna, Ott peniglen Aeso-
pus

pus az ő kezeből ki rándítván magát fu-
 tanék az közel valo oltar melle, gondol-
 van hogy az helnek bentsége őtet meg ol-
 talmazhatna. De onét azért vgián el vőak,
 monduan hog az Istenektől annak otalma
 nem volna, az ki az ő templomokat mer-
 ne pústitani. Akkoron Aclopus ismetlen
 illen befedet kezde ő nekik befelleni,
 Egi niúl, vgi mond, futoluan az keseliő e-
 lőt, hűek egi síes helibe, az hol az ganeí
 haito bogarnak lakása vala, es ő neki kóni-
 őрге hog oltalmazna meg. Az bogar me-
 ne az keseliőhöz es kere hogy ne banta-
 na ő kedueiert az niulat, sőt meg Istenreis
 őtet kenberite, intuen hogy meg latná es
 az ő kiezin voltat kenellegeből meg ne v-
 talna, es magát valami niaualizabā ne hozna
 Ez fele befedre semmit nē ada az keseliő,
 es csak farnia suitafualis az bogarat tőle
 el űzuē el ragada es meg faggara az niulat
 Igen haraguel ezen az bogar hogy őtet il-
 lienkeppen meg vtahta volna az keseliő, es
 annakokaert minden modon erre igiekő-
 zek hogy bofuiat meg alhatna az keseliő,
 Es mikoron vtanna ment volna mind ad-
 dig ahol seőke vala, latuan hog sok tikmo-
 nia

nia volna, meg vana hogy az kefelio etel
keresni menne, es azonközé addig e-
rölködek hogy az ő tikmoniat mind
ala hengergete, mellic az kőfiklan
mind el tördelenek. Meg iduen az
kefelio es latuan hogy kart vallott volna,
soha meg nem tudhara kiöl lett volna az
kar, annakokaert gondola hogy nagio
kőfiklan rakna fešket, de ottis hasonlatos
keppen iara. Azert nem tuduan mit tenni
mene mennickben az Iupiterhez, es az ő
karuallafat meg ielöntuen, segiczeget kere
töle, kinek monda az Iupiter, hogy az ő
kebeleben toinek, holott semmi niomoru-
saga nem lenne sem banassa. De az bogar
vigiaz vala šöntelen az ő ellensegere, hog
annak kar vallafabol giöniörusege lehetne
es azonközbe meg kemlene mit czeleked
nek az ő ellensege. Alkolmatossagot talal
uan azert rea egy nagi ganci goliobist hen-
gierite az Iupiter kebelibe, mellic ő ki a-
karuan vetni, vele egietemben ki hagiatta
az kefelio tikmoniatit. Ezt latvan az kefe-
lio banattia miatt kettsegbē elek hog meg
az Iupiter kebelebennis bizuast nē toihat-
na gondola magaban hogy ő neki ez van
soha

soha fia nem lehetnének. De az Iupiteris
monda hogy ezen igen czudaikoznek, es
hog valami czimeres vetke volna az kefe-
lenek, melliert ez karuallas o raita efne-
iek. azonközbe az bogar az Iupiter laba
előtt meg aluan, igen panaszkodik az o
raita rött böszüfigert es hogaz kefelió min-
den Isteneket s meg az Iupitertis meg v-
alta volna akkoron, mikoron el saggatta
es meg ötte az niulat, Melli dolgot halvan
az Iupiter, bürölnek itile az kefeliót es
karhoztata, iollehet o neki szerelmes mada-
ra vala. Mind az által hog mindenestöl fo-
gua az kefelióknek magua ne szakadna azt
vegeze, hogy az ešrendőnek melli rešebē
az fele bogarak iarnanak, soha az kefeliok
az korban ne toinanak, se fiukat ne köl-
tēnek. Azert, vgi mond, tiis az Istenek-
nek oltarat meg böczüllietek, es az Isten-
től fellietek, kik meg sokrak büntetni az
gonos teuóket. Alig vegezhetre vala el ez
bešedet, hogy ötet az biro paranczolattia-
bol az varas solgai kegietlenkeppen az ol-
tar mellől el ranczigalak es el rasi galak, es
viuek az helre, a honnet ötet ala kell vala
vetni. Aescopvs latuan hog sem az o arat-
lanfagaban

lanságában, sem az Isteneknek segítlegre
való hiúságokban meg szabad utast nem talál-
hatna, es hog immaron meg kellene neki
halni, minek előtte az kőbiklarol ala tabit
tatnek illienkeppen sola megis ő nekik.
Egi paraszt ember, vgi mond, az mezőben
venhedett vala meg, es soha az varasban
nem ment vala be, ki latnan hog halatalhoz
közelpetne, kere az ő fiait es barátit hogy
minek előtte meg halna, őtet vinnek az
varasba.

Annakokaert miuel hogy ő nekik gond-
giok vala az ven ember felől, samarokat
foganak egi feker eleiben, hogy illien mo-
don az varasban vontatnak őtet. Es tolle-
het ők iol tudgiak vala mellien kellene az
varasban menni, de mind az által hogy az
vton mennenek nagi sel ves tamada, es az
samarok az vtat el teueztuen, menenek eg
nagi kietlen kőbiklara, holort latuan az pa-
razt eber melli nagi vesedelem volna, mō-
da on VR Isten ha en tuttam volna hogy
ennekem illienkeppen kellene el vesnem,
baror inkab vesitem volna el valami fő alla-
tok es vadak által, hogy nem mint illi rof
samarok által, Azonkeppen, monda Aefo-

48
pus, ha ennekem is el kellett vesnem, miere-
nem adott az Isten valami fő emberek ke-
zeben, hanem illi rosi éberek köziben ho-
zott, kikben égi czepp iamborság ninczē,
De en immaron csak errekerem az en Iste-
nemet, hogy az en arratlan es meltatlan ha-
lalomat el ne senuedgie, hanem az ő bün-
teteleuel meg mutassa hogy az ébereknek
gonosi czelek edetit ő semmikeppen nem
iouallia sem probalia, mielli büntetést hi-
sem hog ti soha el nem kerülhettek Mikor
ezt mondana es többet is akarna sfolani, az
varasbeliek rea rohanuan az kősziklarol ő-
tet le tañitak, es illienkeppen niaka sñakad-
van meg hala.

Nem sok idő muluan ez vtan az Delphus-
belieken nagi niomorufag kezdē vralko-
dni, az dőghalatis es ehseg reaiok esek, es
minden niomorufag valami eshetik az em-
berek enegieb fele allatokon es gi ümbölez-
sokon. Annakokaert vellette igen kezdē-
nek bankodni az ő czelek edetekē de Tmag-
keső vala, mind az által igē bñkodanak az ő
czelek edetekē, hog illi igen siettenek vol-
na az Aesopus halalara es ennekokaert
fokan kiuanniak vala hogy valamint
vala

vála hogy lehetne. ō fel tamadna, es illien
niomorufagnak ideien ōket vigasztalhatna
De ez mind hyaba lón. Sőt inkább mongiak
hog az Aesopusnak kepe rettenetes modō
mind eyel s-mind nappal ō reaiok iart, es
lelki esmeretekben furdalta ōket Istennek
ezudalatos itileti serent. Es ennekokaert
fok emberek kōzōtt el hirhedek, hog Aesopus
fel tamadott volna, hog Isten illien-
keppen is meg bōczúlne az ō tudomaniat
es artatlanfagat. Mikoron peniglen a Del-
phusbeliek latnak, hogy sem földön sem
mennien bekefegek nem lehetne, meg se
maradhatnak, kerdek az Apollot mi mo-
don maradhatnak bekefegek es mint sa-
badulhatnak meg illien nagi niomorufag-
bol. Felele peniglen ō nekik az Isten, hog
bunteteset seuednek az artatlan vernek
es az megtatlan ember öldöklesnek. Ezek
azert az dolgok a kiket ferre serint tala-
lunk az regieknel Aesopus felöl es kiktől
mellanaban akarek emlekezni, gondolva
hog ezekböl az olualoknak mind hasuok
s-mind giōniörúsegek lehetne. Az mine-
mō halalat penig elő be seellők az Aesopus-
nak, mongiak hog hasonlatoskepem egy
Orgilus

Orgilus neuó embertis vestóttének vol-
na el, kinek mikoron egy Delphusbeli fő-
ember, Crates, neuó az ő leaniat giúrózte
volna, es az aztalnal az Istenek neueben
a-10 szerencze seieben egymásra kószónnek
az pohart, az ket ember kózótt el csek, eze
veluen Orgilus hogy gonozt ielentene,
makkaiat el hagiuan az ő attiaual szabot á-
karattia szerent valo samkiuertesben mene,
Egy keues mulatuan, mikoron egy kózőn-
seges aldozatra haza ióttének volna, miuel
hogy Crates az ő el meneseken igen meg
botonkodott vala, es ő reaiok valo giúró-
segeból, mikoron aldoznak, valami arz-
ni szeriamot kóte reaiok, es annak vtana be-
vadoluan őket hogy szerentleg iórók volna-
nak, magok mentseget meg *...*
az kószóklarol őket le i. sigaltara. Ezen kóző-
ben peniglē azoknak egyichani barati mi-
koró az Isten templom ban szerentának vol-
na, azokatis az oltar mellől ki voniara es
mind meg ólete.

Plutarchus ez dolgot így befele *...* Aefo-
pus felől abban az kóñiben, á mellet írt
az Istennek lassan iaro búntereseról, mond-
uan, Hogy Delphus siigetben ment volna,

egiser Lidaiabol Aesopus, oda küdetuen
Cirocius kiraltul, hogy aldozatot tenne
frissen az Istenek, melire ő neki sok arani-
at adott vala, hogy az aldozatis vri modon
lebbe es hogy az hire killieb teriedne, az
ott valo Polgarok közzút mindeniknek v
gimint negiuen negiuen forintot aiande-
kon ootogarna. De mikoron valami habo-
rusig lótt volna közöttök, Aesopus az al-
dozatot el vegeze, a penzt peniglen el né-
ootogara, hanem az kiralnak hatra küldé,
meltatlanoknak veluen őket a kiralnak il-
lien io tetemeniere. De az Delphusbeliek
tanaczot tartuan, vadolni kezdek Aeso-
pust vgimint bentsleg töröt, es őtet halatra
itiluen niakra főre ala vetek egy kőszikla-
zót, az kő nyampesnek hinak vala. Ennek
okazert az Isten ő rcaiok meg haraguan,
az egei földet súk feggel, az ébereket pe-
nigle sokadā beteg segekkel meg latogata,
es annira meg latogata, hog kenferitet-
nenek őnnön magok vasarrol vasarra iar-
ni es mindenit meg kiiltatni az ő vetke-
ket, keruen hog ha valaki volna ki az Aeo-
sopus halalat keresre, annak az gilkosokat
elő adnak. Es mikoron immar ebben vgi-
mint

57
mint ſax eztendő el forgott volna. eg Samusbeli ladmon kezde az Aefopus halála-
keresni, nem hogy ő attiafia volna nekte,
de miért hogy az nemből való vala, kik-
nek Aefopus az előtt ſolgaiok volt. Mikro-
ron azért az Delphus, beltek meg büntet-
tenek volā, azőtul ez niomorufagrol meg
ſabadufanak. Nemelliek azt iriak hogy az
Babylonyai Kiraly czigazaffal ki kerafuen
az Aefopus gilkofit, ő nekiek mind feicket
ſedette. Es innet pelda beſedbek őlt az Ae-
fopus vere vagi büntetefe, azokrol á kik
bűnőfők leuen, vegre mind az által bűn-
tetes nekül nem maradnak.

Nemelliek azt iriak hogy AEFOPVS
az Delphusbelieknek haragiat feicre in-
ditotta ez okal, hogy az ő bűnökod-
fokert őket igen ez
az aldozatokkal el
Apollonak minden
melliekből ha ki ſe
ehel kellene meg ha
mezőfők nem volna, ſem a
fok hatnak meg na ſinte volna.

Plutarchus irya felőle, hogy eg
neuó ember ezzel diczekődött

Aesopus lelke volna, ő benne, miképpen
olvaszuk hogy Pythagoras azt mondta,
hogy az reghi Euphorbus lelke szállott vol-
na az ő testebe. Vgián ott olvaszuk, hogy né
mindenestől fogva iavalt Solon bölcz az
Aesopus mondatát, ki illien értetemban va-
la, hogy az Kiraliokkal as fejedelmekkel
azagi igen ritkan kellene nyayaskodni, a-
zagi penig igen gionidrüsegesen. Monda
Solon, nem vgi. De sőt inkább hog minck-
ünk az fejedelmekkel egy salniera semkell
nyayaskodnunk, azagi penig minden io
modgiaual à mint legh iobban leher. Vgiã
ezen plutarchus iria az Pelopidas ideiebē,
hog Aesopusnak egy mondatát s-mas mon-
datatis az bölczek nem iavaltak, mikoron
azt mondana, hogy az io ferencz esembe-
reknek h-lalok igen nehéz es niomorult
voln. Vgiã ott inkább bödog ki mulasnak
attunk. Vgiã kinek ez vilagon io
ot. A. Scius irya, hogy egy fer-
rdi von Aesopust, mit czele-
sz Jupiter, kire igi felelt, hogy v-
nd, à fel ment dogokat meg alazna,
alazalokat fel magasztalna.
az ő tób befedi között mindenko-

57
rõ nagy böczületben voltak ez beszédek
minden bölcz embereknel, az mellicket
ez könyveczkeben be irtunk. Es ennek o-
kaert irya Plato, hogy az bölcz Socrates
veriekbe kezdette volna az Æsopus be-
sedet hog inkább azokrol meg emlekezhet-
nenek. Ninczen Peniglen kettsegem ben-
ne, hogy az bölcz emberek Æsopus vtan
eginehianiat önnön feiektől nem irtanak
volna ez beszédekben a kiket Æsopus ne-
ve alatt mostanaban olvastunk. Iollichet
peniglen nemelliek mongiak, hogy igen
keues volna sam ferint az Æsopus irafa es
besede. De mind az által valahol hafnos
es értelmes beszédek talaltunk, mi azoka-
tis ez könyben be iruan io modozauul el-
rendöltük, az mint a
ferhettet, hogy ez f
eletnek modgiat
lomb külömb fele
ezekből lehetne.

Ezeknek penigle
ra igieköztünk, ha
seduel lehetne, az Æsopus
mayat ki feiezhetrök, de min
suk hogy az fogiatkozás nel

gett, holott santalan fok dolgoinktól es fog-
lalatoslaginktól ez munkához alig úrol-
hattunk, más peniglen hogy főkeppen a
gyermekes háfnara ebben az magiarazat-
ban igiekeztünk, kiket Isten az mi tanita-
sunk es fenitekúnt ala bizott. Annakoka-
ert ha csak ezek használhatnak is es eppül-
hetnek ez mi munkankból, mindeneztől
fogva, megis velem, hogy heiba nem mun-
kalottam de az ó tanításokban es io erköl-
czóknek formálásában az időt heiba nem
mulattam, sőt inkább ez fele beszédeknek
ki magiarazásuál, őket intetté az iosagos
czelekóderőknek követeferé, hogy ez mo-
stani időbeli io fogadatlan embereknek
peldaiokat ne követnek, kik mikoron tíf-
tellegben es boldogságban elhetnek, go-
nosságnak es kál magoknak gyalazatot ne
adnak, hanem a magunk kiczinlegektől fog-
va, a magunk foglalnak ma-
gunkban, es artat-
követeseben.

opus Eletenek Vege.

Az Isteni földsegnek szemlelesteről,	140.
Az leleknek szomiasága Istentől,	141.
Az menyeyi hárságnak dicsősegeről,	145.
Az szent háromsághoz való könyörgetés,	148.
Sommaia az Izent Agoston mindennapi imádságának,	
Az Isteni leleknek csudalatoságáról,	fol: 149
Az Isteni bölcsőségnek megmondhatatlanságáról,	150.
Az lelek kívánságáról, mely erzi az Istent,	151.
Az megszabadult leleknek boldogságáról,	154.
Paradichomnak örömeről,	155.
Az menyországrol,	156.
Az szomorú lelket mint uigasztalys meg az Isten,	157.
Az Isteni szeretetnek edessegeről,	ibidem.
Az Isteni kegyelmességnek keszetefferől,	158.
Az örömről,	159.
Az megtestesült Ige, oka remenségünknek,	160.
Mennei nagyobb az Istenről való gondolat, annal gyö- nyörségesb,	ibidem.
Az Christufért ez világi nyaualyakat kívánunc kel,	161.
Az menyország mint talaltassék meg,	162.
Mi legyen, es mi talaltassék paradichomban,	ibidem.
Melto b hálá adást nem adhatunc az szeretetnek,	164.
Hogy Isten mi bennünk magához hasonlot keres,	165.
Az Isten szerető leleknek bizakodásrol,	166.
Mit cselekedet legyen Isten az emberért,	167.
Az mi urunk Iesus Christus sebeinek emlékeztetiről,	168.

Az Christus sebeiről való emlékezet, nagy oruosság minden háborúság ellen,	ibidem
Az Christus szeretetiben való lelki elmelkedés,	170.
Az leleknek semmi nem elég az fölső ional,	171.
Mi legyen az igazságnak esmereti,	172.
Mit chelek edgyec bennüne az szent Lelek,	173.
Amac chelekedetiről, az ki szereti az istent,	ibidem
Az szűnec igaz nyuzodalmarul,	174.
Mit kel embernek el tauoztatni,	175.
Az istennek latafa, az uetec miat uestet el,	ibidem.

VEGE.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ez könyvet ajándékoztam
 Tam, Mészáros Amónak
 hogy ellyen aille szemek
 Lelkenek Törvényjére
 Szászvárosok Abja.
 Tillyai János